

PINIGAI

ir kiti Gilučių šeimos reikalai

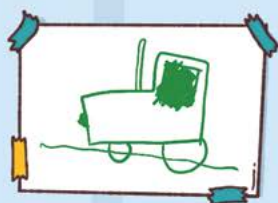
Jūratė Cvilikienė

Simonas Urbonas

Swedbank
rekomenduoja

Jūratė Cvilikienė, Simonas Urbonas
Pinigai ir kiti Gilučių šeimos reikalai

Redaktorė
Rima Bertašavičiūtė

Korektorė
Ginta Valančauskienė

Knygos dailininkė
Lina Ribinskė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo
bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti
viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar
kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose,
mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems
prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-609-479-351-6

Tekstas © Jūratė Cvilikienė, Simonas Urbonas, 2020

Iliustracijos © Lina Ribinskė, 2020

© Baltų lankų leidyba, 2020

© „Swedbank“ Finansų institutas, 2020

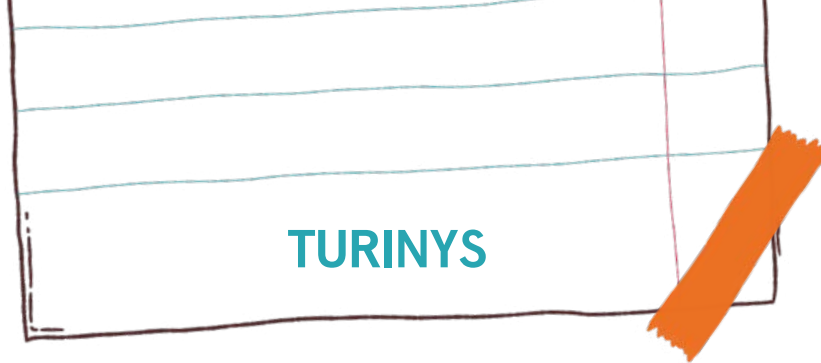
Jūratė Cvilikienė

Simonas Urbonas

PINIGAI

ir kiti Gilučių šeimos reikalai

5 Trys taupyklės

Taupymas – įgūdis, kurio galima išmokyti. Gilučių šeima taupo žaismingai ir pasirūpina vienu kilniu taupymo tikslu. O finansų ekspertė pataria, kaip atskirti vaikų norus nuo poreikių.

10 Senelio pinigų istorija

Kas yra pinigai? Majus ir Odrė klausosi senelio pasakojimo, kaip pinigai atsirado ir keitėsi per visą žmonijos istoriją.

17 Svajonėms reikia taupyti

Dideles vaikų svajones gali išpildyti ne tik tėvai, bet ir patys vaikai. Gilučiai kuria planą, kaip tai padaryti, ir supranta, kad kai kurios svajonės nieko nekainuoja.

22 Apsipirkimo diena

Pirmasis vaikų bandymas nupirkti maisto parduotuvėje nelabai pavyksta. Bet visi supranta planavimo svarbą. Finansų ekspertė paaiškina, kaip kalbėti apie ateities poreikius vaikams suprantamu būdu.

27 Melo kojos trumpos

Odrė sugalvoja, kaip greičiau prasimanyti pinigų. Bet jos sukti kėsiai greitai išaiškėja, o tėvai pasimoko, kodėl nereikėtų vaikams mokėti pinigų už kasdienes darbus.

32 „Spindinti Odrės jūra“

Tėvų piniginės nėra beribės ir jų išteklių visiems gyvenimo atvejams nepakaks. Šį faktą tenka pripažinti Odrėi. Bet kartu su tėvais ji randa kūrybingą išeitį, kaip sumažinti išlaidas.

38 Pinigų instrukcija

Vaikai gavo dovanų didelę pinigų sumą, bet patys nesugebės tinkamai jos išleisti. Todėl į pagalbą pasitelkiama instrukcija. Anot finansų ekspertės, tai puiki proga sudaryti pirmą biudžetą.

44 „Odrės kaimelis“

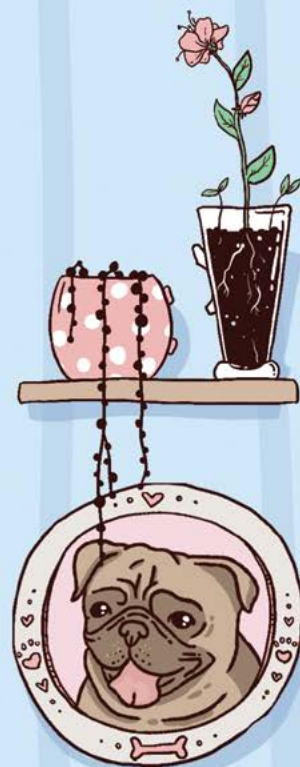
Odrė ir Majus sugalvoja, kokią naudingą paslaugą galėtų suteikti kaimynams. Pirmasis atlygis – tai galimybė pamatyti savo akimis, kaip uždirbami pinigai.

49 Internetė nemokamų saldainių nebūna

Mokėti tenka ir už dalykus, kurių negali pačiupinėti. Tėčiui nežinant pasinaudojusi jo telefonu, Odrė patuština jo mokėjimo kortelę ir gauna pamoką apie pavojus internete.

54 Stebuklingo miško lobiai

Per gimtadienį išsipildo ne visi norai. Vaikams reikia paaiškinti apie realias galimybes, o tam pravers palyginimai ir galimybė rinktis vieną arba kitą variantą.

Trys taupyklės

Prieš gimstant Odrei, mama su tėčiu sugalvojo taisyklę: pinigų vaikams duos tik tada, kai šie išmoks skaičiuoti ir supras pinigų vertę. Norėdama turėti savo pinigų, Odrė išmoko skaičiuoti dar prieš pradėdama eiti į pirmą klasę. Tuomet ji pirmą kartą gavo kišenpinigių, kuriuos galėjo naudoti kaip tinkama. Nors mergaitė dar nežinojo, kam taupys, mama pasiūlė pasigaminti taupyklę. Net ne vieną – visas tris. Iš balkono atnešė stiklainiukų, kuriuose žiemą buvo laikoma močiutės aviečių uogienė. Dabar šie stiklainiukai bus skirti pinigams.

– Mama, aš neturiu tiek pinigų, kad dėčiau į tris taupykles, – sunerimusi pasakė Odrė.

– Tau nereikia daug pinigų. Tuos, kuriuos turi, paskirstyk pagal tris skirtingus taupymo tikslus. Pirmą taupyklę – svajonėms, antrą – pramogoms, o trečią – pagalba tiems, kuriems reikia.

Nors Odrei buvo sunku suprasti, bet gaminti taupykles jai baisiai patiko. Vienas stiklainiukas buvo išpieštas dangumi ir saule – ant jo Odrė užrašė „svajonės“. Kitas išmargintas įvairiausiais saldainiais, o ant trečiojo nupieštas mažas šuniukas ir užrašyta „Aukoti“. Tąkart visus pinigus Odrė sudėjo į svajonėms skirtą taupyklę, bet vėliau, kad būtų smagiau, dalį kišenpinigių paskirstydavo po lygiai į visas taupykles.

Vieną rytą, kai visi pusryčiavo, Odrė atsinešė savo taupyklės ir pareiškė:

– Jau pavargau taupyti, norėčiau ką nors nusipirkti.

– O ko norėtum? – paklausė tėtis.

– Norėčiau šuniuko! – su džiaugsmu atsakė mergaitė.

Tėtis Benas žvilgtelėjo į mamą Agnę ir šioji iškart suprato, ką reikia daryti.

– Brangioji, pirmiausia aplankykime tuos keturkojus, kuriuos kažkas paliko likimo valiai, ir nuvežkime jiems skanėstukų, gerai?

Odrės akys švytėjo ir iš stiklainiuko su užrašu „Aukoti“ jau byrėjo ant stalo 3 eurai ir 40 centų – tiek prikaupta per kelis mėnesius ir tuoj bus išleista geram tikslui. Kad išeitų daugiau skanumynų, tėtis pridėjo dar kelis eurus, o mama – visus centus iš savo piniginių.

Artimiausioje gyvūnų prekių parduotuvėje Gilučiai nupirko maišą gyvūnų ėdalo ir vieną žaislinį kaulą. Dar po akimirkos visi jau buvo šuniukų prieglaudoje „Au Au Au“. Prieglaudos darbuotoja vedžiojo šeimyną rodydama, kokius gražuolius šuniukus žmonės tiesiog atiduoda. Benas tokioje vietoje buvo pirmą kartą. Agnei spaudė širdį nerūpestingas žmonių elgesys su gyvūnais. O Odrė su broliu iškart pamatė šuniuką, kuriam panoro atiduoti viską. Buvo toks liūdnas, toks išsigandęs, kad norėjosi jį paimti ant rankų ir niekada nepaleisti. Jam ir atiteko kaulas, o šunų ėdalą darbuotoja pažadėjo padalyti visiems šuniukams po lygiai.

Grįžusi namo Odrė daugiau apie nieką negalvojo – tik kaip padėti tam mažam išsigandusiam padarėliui. Iš taupyklės, skirtos saldiniams ir pramogoms, ji iškrapštė beveik visas santaupas ir sudėjo į stiklainiuką „Aukoti“. Norėjo viską išimti ir iš taupyklės, skirtos svajonėms, bet prisiminė, kad mama liepė šios taupyklės nejudinti, kol nebus visiškai pilna.

Ji kiekvieną dieną prašė tėvų aplankyti šuniukus, piešė jiems piešinius, atkakliai taupė ir tikėjosi pradžiuginti savo mažą, liūdną naująjį draugą, – kol kartą įvyko stebuklas. Na, bent jau Odrė iki dabar tai laiko didžiausiu stebuklu gyvenime. Vieną dieną po darbo pro duris įėjo tėtis, rankose laikydamas maišą šuniškų skanėstų, indelį ėdalui ir dar kai ką, ko nesimatė, – dengė medžiagos skiautė.

– Sveiki visi. Mes grįžom!

– Kas tie jūs? – susirūpinusi paklausė Odrė, nes matė tik tėtį pilnomis rankomis daiktų.

Agnė šypsojosi, nes žinojo, kas tuojau įvyks. Nuimdamas medžiagą nuo dėžės tėtis vėl pakartojo:

– Mes grįžom. Aš ir jis.

Su paskutiniaisiais žodžiais medžiagos skiautė nuslydo ant žemės ir pasirodė dėžutė, kurioje susigūžęs ir pilnomis baimės akimis tupėjo jis – šuniukas su šalia gulinčiu jau gerokai apgraužtu kaulu, kurį Odrė anąkart išrinko parduotuvėje.

– Jis mūsų? Jis gyvens pas mus? Koks jo vardas? Galiu palaikyti? – pylėsi klausimai ir laimės ašaros.

Visus namus užliejo džiaugsmas – ta akimirka visada išliks šeimos ir naujo šeimos nario atmintyje. Tai buvo jausmas, kurio už jokių pinigų nenusipirksi. Lyg pasaka su gražiausia pasaulyje pabaiga, – o gal nauja pradžia?

PADĖKITE ATSKIRTI NORUS NUO POREIKIŲ.

Benas su Agne nusprendė duoti vaikams pinigų tik tuomet, kai vaikai supras jų vertę. Vaikai atsakingiau elgsis su pinigais, jei supras, kad viskas turi savo kainą, o daiktai namuose neatsiranda iš niekur. Padėkite jiems įvertinti, kiek kainuoja trokštami daiktai, ir kalbėkitės apie tai, kaip atskirti norus nuo poreikių.

NUMATYKITE KELIAS TAUPYMO KRYPTIS.

Suaugusieji žino, kad galima turėti ilgalaikių ir trumpalaikių finansinių tikslų. Naujam televizoriui galbūt pavyks atidėti sulaukus poros atlyginimų, o būsto paskolos pradinis įnašas – ilgalaikis taupymo tikslas. To gali išmokti ir vaikai, atskirai taupydami svajonėms bei trumpalaikiams smagiems pirkiniams.

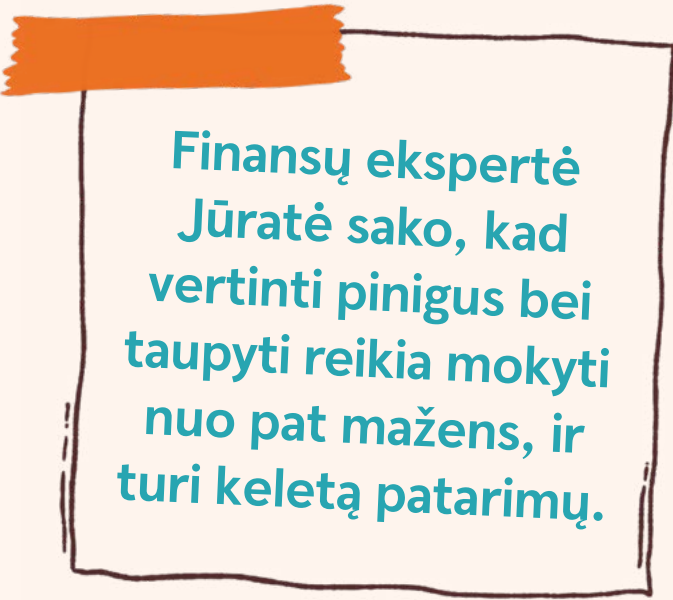
MOKYKITE EMPATIJOS.

Nuo mažens žinodami, kad pasaulyje yra likimo nuskriaustų žmonių ar gyvūnų, vaikai užaugs vertindami labdaros svarbą. Kalbėkitės, kaip jaučiasi tie, kuriems reikia visuomenės pagalbos, skatinkite vaikus skirti dalelę santaupų aukojimui. Išmokę dalytis ir pagelbėti silpnesniems, būsimi suaugę mokesčių mokėtojai geriau suvoks, kodėl juos mokėti būtina ir kam tai naudinga.

DRAUGE PASIGAMINKITE TAUPYKLIŲ.

Pirktinės taupyklės labai smagios, tačiau jei vaikai taupys taupyklėse, savo pačių pasigamintose iš stiklainiukų, nušausite kelis zuikius vienu šūviu.

Visų pirma, prasmingai praleisite laiką su vaikais, kalbėdamiesi apie taupymą. Antra, permatomuose indeliuose vaikai matys, kaip auga pinigų krūva, ir galės suprasti esmines taupymo taisykles: jis užtrunka, jam reikia kantrybės, tačiau kuo daugiau sugebėsime atidėti ir kuo anksčiau pradėsime taupyti, tuo greičiau pasieksime savo tikslus.

**Finansų ekspertė
Jūratė sako, kad
vertinti pinigus bei
taupyti reikia mokytis
nuo pat mažens, ir
turi keletą patarimų.**

Senelio pinigų istorija

Į svečius atėjo senelis. Majų, Odrę ir naująjį šeimos narį šunelį Eurą jis aplanko kartą per savaitę. Visada tuo pat metu, kai Agnė su Benu ruošiasi kur nors išeiti.

- Kur einat? – klausia Majus tėvų.
- Tėtis vedasi mane į baletą, – šypsodamasi atsako Agnė.
- Jis tave mėtys po dangų? – susirūpinęs mamos saugumu teiraujasi berniukas.
- Ne! Mes žiūrėsime, kaip skraido kiti... – svajingai išdainuoja mama.
- Mūsų pirmasis pasimatymas kažkada seniai seniai buvo Operos ir baletų teatre. Nors man ir nelabai patiko, – mirktelėdamas akį pajuokauja tėtis.
- Kada kada? Senovėj, kai buvo dinozaurai ir urviniai žmonės? – toliau klausimais apie istorinius laikotarpius atakuoja Majus.

Bet į šį klausimą, kaip ir į dar kelis kitus, jam niekas nebeatsakė. Mama su tėčiu jau ir taip vėlavo į savo pasimatymą. Majus nenusiminė: šį vakarą praleis su seneliu. O tai reiškia daug naujų istorijų ir pasakojimų. Senelis Adomas visada turi atsakymų į visus anūko klausimus.

Įbėgęs į kambarį Majus pertraukė senelio ir Odrės pokalbį, nes labai bijojo pamiršti, ko nori paklausti.

– Seneli, seneli! O kai mama su tėčiu ėjo į pirmą pasimatymą – kažkada senovėje, kai dar buvo akmens amžius, – kaip jie nusipirko bilietą į savo pirmą baletą, jei tada eurų nebuvo?

Šis klausimas tiek seneliui, tiek Odrėi sukėlė daug juoko. Adomas net užsikosėjo taip smarkiai užsikvatojęs.

– Majuk, iš kokio amžiaus tada aš, jei tėveliai – iš akmens? – juokdamasis klausė senelis.

Majus tik gūžčiojo pečiais ir juokėsi kartu. Staiga visi nutilo, nes senelis pašnibždomis tarė:

– Kalbant apie pinigus: aš žinau vieną istoriją, kurią man pasakojo mano senelis, o jam – jo senelio senelio senelis kažkur iš akmens amžiaus. Norite išgirsti? – paklausė jau žinodamas atsakymą.

Kaip visada prieš istoriją, jie kartu prisipjaustė didžiausią indą obuolių, morkų ir agurkų. Juos kaip spragėsius kiekvieną kartą krimsdavo mažieji istorijų klausytojai, susirangę ant kilimo priešais geltoname fotelyje įsitaisiusį senelį. Dabar jis atsikrenkš ir pradės. Taip senelis visada darydavo.

– Labai labai seniai, prieš kokius 4 000 metų, popierinių pinigų nebuvo. Nebuvo ir metalinių monetų. Bet žmonės jau buvo sugalvoję pinigus.

Iš švarko kišenės senelis ištraukė maišelį ir purtydamas paklausė:

– Pažiūrėkit, ką čia turiu. Kas gi tai?

Odrė su Majumi, nelaukdami klausimo pabaigos, jau rėkė, kad tai – jūrų kriauklės.

– Taip, tai kriauklės, – ir žinote ką? Tai buvo daugelio pasaulio gyventojų pinigai. Sakoma, kad už penkias tokias kriaukles galėdavai įsigyti vieną gyvą vištą.

Kol senelis toliau pasakojo apie kriauklių piratus kažkur Maldyvų salose, Odrė, laikydama kriauklę, mąstė, kaip dabar būtų gerai tokie pinigai. Važiuotų su tėvais prie jūros ir rinktų sau

kriaukles viskam, kam tik reikia ir nereikia. Bet mintys nutrūko ir Odrė vėl grįžo klausyti, ką kalba senelis.

– Vėliau atsirado ir kitokių pinigų. Grūdai, druska, kailiai – už juos galėdavai daug ką nusipirkti ar išsimainyti.

Senelis atsistojo ir greitu žingsniu nukulniavo į virtuvę. Grįžo rankoje laikydamas mamos pasiūtą maišelį.

– Kam tau grikliai, seneli? – iš tolo jau klausė Odrė.

– Tik norėjau pasakyti: kai kitą kartą valgysite grikius ar kitus grūdus, žinokite, kad valgate senovės žmonių pinigus. Prisidedate pilną lėkštę pinigų, užsipilate pienuku ir skanaujate.

Odrė su Majumi žiūrėjo vienas į kitą negalėdami patikėti, kad beveik kiekvieną rytą valgo kažkieno pinigus. Euras irgi sukiojosi seneliui aplink kojas, lyg prašydamas grikių lėkštės su pienu. O gal labiau pieno.

Senelis vėl prisėdo.

– Vėliau žmonės atrado metalus, išmoko juos lydyti ir kaldinti. Taip sukūrė pirmąsias monetas, kurios ir tapo pagrindiniais viso pasaulio pinigais. Pirmosios monetos sukurtos prieš 2 700 metų. Jos keitėsi, tobulėjo ir pasiekė net šiuos laikus. Nors dabartinės ir labai skiriasi nuo tų senovinių.

Senelis paprašė vaikų užsimerkti. Suskaičiavo iki trijų ir paprašė atsimerkti, o pats rankose jau laikė du auksinius pinigus.

– Tai auksiniai florinai, pradėti kaldinti 1250 metais Florencijoje. Nuo to laiko šios monetos paplito po pasaulį ir savas auksines monetas ėmė kaldintis daugelis valstybių. Net ir šiais laikais jos labai vertingos. Nepameskite!

– Seneli, bet čia juk šokoladiniai pinigai? – nustebęs, bet džiaugdamasis saldumynu pasitiksino Majus.

– Gal ir sumaišiau šį kartą, – vėl kvatodamasis juokavo Adomas.

– O popierinių pinigų nebuvo? – glamžydama auksinį popieriuką, visus į istoriją grąžino Odrė.

– Pirmas popierinis pinigas pasaulyje pagamintas prieš beveik tūkstantį metų. Spėkite, kurioje šalyje sukurtas? – paklausė senelis.

Vaikai vardijo visas šalis, kuriose tik lankėsi ar kurias buvo girdėję, bet teisingo atsakymo negalėjo surasti.

– Gerai gerai, nekankinsiu ir pasakysiu. Pirmas popierinis pinigas prieš beveik tūkstantį metų pagamintas Kinijoje. Būtent ten, nes kinai pirmieji išrado popierių ir pagamino pirmą pasaulyje popierinį pinigą.

– O mes naudojome kiniškais pinigais, kol savo neturėjome? – toliau klausinėjo Odrė.

– Lietuvoje pirmasis popierinis pinigas atsirado prieš du šimtus metų ir nuo tada jų buvo visokiausių, nes tai Lietuvą užpuldavo, tai mes vėl išsilaisvindavome. Mus vėl užpuldavo ir vėl išsikovodavome laisvę. Ir pinigai keitėsi. Buvo ir cariniai rubliai, vėliau buvo litai, sovietiniai rubliai, buvo pinigai su žvėreliais – talonai. Paskui – vėl litai, galiausiai dabartiniai mūsų pinigai eurai, – kasydamasis pakaušį ir bandydamas suskaičiuoti, kiek skirtingų pinigų pergyveno, istoriją užbaigė Adomas.

Tačiau labai greitai grįžo iš prisiminimų karalystės ir pasiūlė vaikams:

– Senovė jau praėjo, o jūsų laukia ateitis. Todėl noriu jums pasiūlyti darbą. Atsineškite daug baltų lapų ir įvairiausių spalvotų pieštukų.

Visoms reikalingoms priemonėms atsiradus ant grindų, senelis paprašė vaikų nupiešti ateities pinigus, kuriais kada nors žmonės naudosis visame pasaulyje ir kitose planetose. Odrė piešė meilės pinigus: laimės, draugystės, begalybės ir rožinės kupiūras. Majui užteko juodos ir raudonos spalvų. Galiausiai daugybę vaikų nupieštų pinigų pasidalijo. Keletas atiteko seneliui, kiti atsidūrė Odrės ir Majaus taupyklėse. Na, o su likusiais, prieš grįžtant Benui ir Agnei, senelis su anūkais žaidė kavinę. Šaldytuve buvo pagaminto želės deserto. Todėl įsivaizduojamoje kavinėje visi jo ir užsisakė. Grietinėlė apipurkšta želė buvo mėgstamiausias Majaus desertas. Senelio – irgi. Tylos minutėlę vėl pertraukė senelio šnabždesys:

– Ar žinojote, ko įmaišyta į pinigus, kad jie taip lengvai nesuplyštų?

Adomas prikaustė smalsuolių akis.

– Ne! Ko? – klausė vaikai.

– Juose yra visokiausių dalykėlių. Bet svarbiausia: ten dar yra želatinos, iš kurios ir pagaminta želė, kurią dabar valgome.

Tardamas paskutinius žodžius, senelis prarijo didžiulį želės gabalą. Vaikams vėl buvo sunku patikėti, kad valgo kažką iš pinigų.

Įspūdžiams dar neišblėsus, grįžo gerai nusiteikę tėvai. Juos iškart apipuilė du daugybę žinių apie pinigus įgiję vaikai, vienas per kitą bandydami pasakoti pinigų atsiradimo, grikių, auksinių monetų, kriauklių ir želės istorijas. Vaikai rodė ateities pinigus bei kalbėjo kažką apie Kiniją. Agnė pasuko galvą į želę vis dar valgantį savo tėtį Adomą.

- Tėti, tu ir vėl jiems pripasakojai tų istorijų.
 - Jas man pasakojo mano senelis, – šypsodamasis Agnei atsakė Adomas.
 - Tai taip, o tavo seneliui pasakojo jo senelio senelis.
- Prisimindama savo vaikystę ir tėčio pasakotas istorijas, Agnė nusišypsojo.

PADĖKITE SUPRASTI, KAD DAIKTAI PERKAMI UŽ PINIGUS.

Vaikai, ypač patys mažiausieji, neretai mano, kad daiktai namuose atsiranda, nes jie jų nori. Jau su keturmečiu galite pasikalbėti apie pinigus, apie tai, kad skirtingi daiktai kainuoja skirtingas pinigų sumas, o pinigų mes neturime tiek, kiek norėtume, – jų turime tiek, kiek uždirbame.

PAPASAKOKITE, IŠ KUR ATsirADO PINIGAI.

Vaikams labai patinka žinoti ir suprasti, kaip ir iš kur atsiranda jų naudojami daiktai. Taip jie auga ir vis geriau supranta pasaulį. Stenkitės atsakyti į vaikams kylančius klausimus, papasakokite ir apie tai, kaip atsirado pinigai: jie buvo išrasti tam, kad supaprastintų mainus. Iki pinigų žmonės mainydavosi reikiama dalykais, tačiau būdavo labai sunku nustatyti daiktų vertę – pavyzdžiui, nuspręsti, kiek vieno žmogaus turimų grūdų yra verta kito žmogaus turima višta.

GAMINKITE SAVO PINIGUS IR ŽAISKITE JAIS.

Nupiešti savo valiutą ir ja naudojantis žaisti parduotuvę ar kavinę – ne tik smagi pramoga, bet ir būdas žaidžiant suprasti, kaip veikia pinigai. Drauge piešdami skirtingų spalvų, dydžių kupiūras galėsite vaikams paaiškinti, kaip skiriasi pinigų vertė, kad viena kupiūra nebūtinai yra blogiau nei daug monetų, nes jos vertė gali būti didesnė. Vaikai neretai nusivilia vietoje penkių vieno euro monetų gavę vieną penkių eurų banknotą, nes penkios monetos jiems atrodo daugiau už vieną kupiūrą.

Finansų ekspertė Jūratė sako, kad vaikai turėtų anksti sužinoti apie pinigus, bei turi keletą patarimų.

Svajonėms reikia taupyti

Kaip ir daugelis laisvadienių Gilučių šeimoje, šis prasidėjo gan įprastai. Tėtis Benas jau nuo ryto sukosi virtuvėje, ruošdamas tradicinę kiaušinienę, kurią mėgo visa šeima, o mama Agnė ilsėjosi po rytinės treniruotės namuose. Majus mamai ant kojų stumdė du traktorius, kurių jo stalčiuje buvo beveik dvi dešimtys. Jei paklaustumėte, ko jis norėtų dovanų, visi šeimos nariai sutartinai atsakytų: naujo traktoriaus. Kaip ir daugelį keturmečių, jį šiuo metu apnikusi traktorininkų manija. Tik Odrės niekur nesimatė. Jai šiuo metu labiau už viską rūpėjo matuotis mamos aukštakulnius ir drabužius, kol niekas nemato.

Laikus gyvūnų prieglaudoje seniausiai pamiršęs šuniukas Euras gulėjo prie lango. Jis gaudė saulės spindulius ir viena ausimi klausėsi iš radijo sklindančių garsų. Dvi maloniai taušikiančios radijo laidų vedėjos kalbėjo apie tikslus, laimę ir svajones. Viena ėmė ir paklausė:

– Mieli klausytojai, o jūs turite svajonių?

Atrodo, klausimas pasiekė visus namiškius. Sukluso net Euras – jis, rodos, ėmė svajoti apie didelį sultingą kepsnį. Kol šuniškos svajonės sklandė ore, iš spintos išlindo ir pasipuošusi Odrė.

– Turiu klausimą. Mama, tėti, broli, – kokia jūsų didžiausia pasaulyje svajonė?

Tėtis pradėjo sukti galvą, galvą sukiojo ir Majus: jis nuolat atkartodavo tėčio judesius. Tik mama ėmė ir iškart pasakė, lyg atsakymą turėtų paruošusi iš anksto:

– Norėčiau turėti papildomo laiko, kurį skirčiau dar vienoms studijoms. O šiaip esu girdėjusi, kad, turint svajonę, ją reikia vizualizuoti. Na, nupiešti ant lapo, pasidėti matomoje vietoje – tada ji išsipildys daug greičiau.

Agnei nespėjus baigti sakinio, Odrė jau stovėjo šalia su baltais popieriaus lapais ir pieštukais.

– Nupieškim savo svajones.

Netikėta linkme pakrypęs laisvadienis tapo daug spalvingesnis nei įprastai. Po geros valandėlės visi jau buvo baigę piešti savo svajones. Ką nupiešė Majus, tikriausiai jau atspėjote. Taip, tai buvo didelis traktorius, prie kurio vairo sėdėjo plačiai besišypsantis piešinio autorius. Kaip ir

sakė, mama nupiešė save, rankose tvirtai laikančią dar dažais kvepiantį diplomą. Už jos stūksojo gražuolis Vilniaus universiteto pastatų ansamblis. Odrėi piešti buvo sunku, nes jos galvoje knibždėjo daug svajonių. Nuo nuosavos rūbų parduotuvės iki gebėjimo skraidyti ar būti gerąja fėja. Mamos padedama ji išsirinko vieną svajonę, kuri ir bus jos tikslas ateityje. Ant lapo išryškėjo mergaitė, labai panaši į Odrę, raudonomis kaip aguonų žiedai lūpomis, stovinti prie didingo, gal kiek kreivo Eifelio bokšto Paryžiuje. Už rankos ji laiko mamą, mama įsikibusi tėčio, o tėtis stengiasi išlaikyti kažkur bandantį bėgti broį. Tėčio Beno piešinys atskleidė, kad jis nori sodybos prie vandens telkinio. Senas namukas, sūpynės, tvenkinys, meškerė ir pievoje lakstantys vaikai. Netrukus lapai nukeliavo į stalo vidurį, o susirinkimo organizatorė tvirtai pareiškė:

– Dabar reikia kiekvieną dieną žiūrėti, ką nupiešei, ir laukti, kol svajonė išsipildys.

– Žiūrėti ir laukti neužteks, – pataisė mama. – Kiekvienas turime sugalvoti, ką ir kaip darysime, kad tas svajones išpildytume. Girdėjau, kad prirašius prie svajonės datą, kada tikiesi ją išsipildysiant, svajonė tampa tikslu ir jos siekti sekasi daug geriau.

– Sugalvojau! – sušuko tėtis. – Jau mėstau, kad galėčiau papildomai užsidirbti vėl vesdamas mokymus internetu. Ir kiekvieną dieną pasižadu į taupyklę įdėti po dešimt eurų. Po penkerių metų vasarą visi vyksime į Gilučių sodybą.

Agnė žavėjosi savo vyro ryžtu.

– Žinai, tavo svajonė nuostabi, tad mielai ir aš į taupyklę įdėsiu vieną kitą eurą „Gilučių sodybai“.

Odrė papasakojo, kad ketina imtis langų valymo, kaimynų šuniukų vedžiojimo, taros pridavimo darbų, kurie padės greitai sutaupyti svajonių kelionei. Ji jau įsivaizdavo, ką apsirengs skrisdama ir kokių daiktų tikrai nepamirš. Mažasis Majus atsikrenkštė, kad atkreiptų visų svajoklių dėmesį į save. Rankose laikė taupyklėje sukauptus 7 eurus ir 31 centą.

– Aš dirbsiu traktorininku ir uždirbsiu milijoną. Šituos sutaupytus atiduodu jums, kad visi nusipirktumėt, ko norit.

Visi pradėjo juoktis. Juokėsi ir Majus, o mama stvėrė jį į glėbį ir bučiuodama kalbėjo:

– Tu tikras mūsų angelėlis. Ačiū, kad toks esi.

Namuose tvyrojo tokia nuotaika, lyg svajonės jau būtų išsipildžiusios. Vėliau visi vėl grįžo prie įprastų laisvadienio veiklų: Majus traktoriumi važinėjo kilimu įsivaizduodamas, kad pjauna

neaprėpiamus javų laukus, mama dengė pusryčių stalą tėčio kiek ataušusiam omletui, prie jos sukinėjosi ir išalkęs Euras. Odrė puolė valyti langus, kad užsidirbtų pirmąją algą, kuri vėliau pavirs į svajonių kelionę.

Kitos dienos rytas buvo kiek kitoks. Vos pramerkusi akis Agnė prie lovos pamatė savo mylimiausios baltosios arbatos su trupučiu imbiero ir citrinos puodelį. Ir nors labai norėjo nelipti iš lovos, jai nedavė ramybės stiprus garsas vonioje. Laikydama puodelį, pravėrė vonios kambario duris ir aiktelėjo. Tėtis Benas lankstė išdžiūvusius rūbus, Majus rinko vienodas kojines, o Odrė pagal spalvą rūšiavo skalbinius.

– Mes nusprendėme, kad nuo šiol darysime viską ir dar daugiau, kad tau liktų laiko savo svajonei pasiekti, – šypsodamasis pasakė Benas.

Visi pritardami linktelėjo, amtelėjo ir Euras, kandžiodamas Majaus kojines. Agnė plačiai nusišypsojo, o jos akyse pasirodė laimės ašaros.

– Dabar tikrai žinosiu, kad svajonės pildosi. Ačiū jums už tai.

NUSISTATYKITE TAUPYMO TIKSLUS.

Konkretus taupymo tikslas, objektas ir laikas, kada tikslas bus pasiektas, suteikia svarios papildomos motyvacijos taupyti. Ne veltui visa Gilučių šeima piešė savo svajones. Vaikus taip pat galite raginti nupiešti svajonę, kurios siekdami jie taupys, ir taip padėti efektyviau siekti tikslo.

LEISKITE VAIKAMS UŽDIRBTI SAVO PINIGŲ.

Jei norite, kad jūsų vaikai imtų taupyti, galimybė užsidirbti ir taupyti padės jiems suvokti, kaip veikia pinigų pasaulis ir taupymas. Be to, tai padės vaikams suprasti darbo vertę. Štai kodėl Odrė ėmėsi namų ruošos darbų, už kuriuos tėvai buvo linkę ją skatinti papildomomis lėšomis santaupoms.

RASKITE VIETĄ SANTAUPOMS.

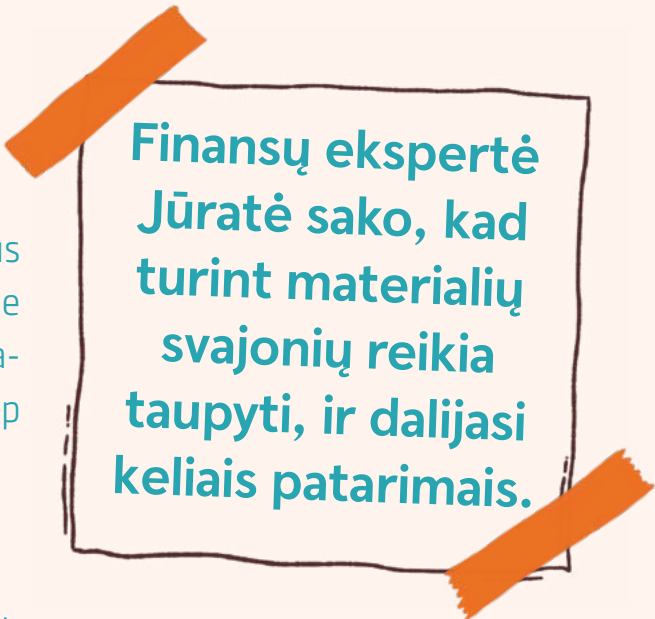
Kai jūsų vaikai jau turi taupymo tikslą, jie turi turėti ir vietą, kurioje taupys. Mažiausiems puikiai tinka kiaulė taupyklė ar savo rankomis apipiešti stiklainiukai. Vyresniems galite atidaryti ir banko sąskaitą, kurioje jie taupys.

PADĖKITE VAIKAMS SEKTI IŠLAIDAS.

Pinigus iš taupyklės, skirtus svajonei, jūsų vaikas nutarė čia ir dabar išnaudoti norimam žaislui? Nedrauskite, tačiau padėkite suprasti, kad, nutraukęs ilgalaikį taupymą, jis nutolina ir savo svajonę.

RODYKITE PAVYZDĮ.

Benas ne veltui pasižadėjo imtis papildomo darbo ir papildomai taupyti savo svajonei: būtent iš suaugusiųjų pavyzdžio daugiausia išmoksta mūsų mažieji. Jei skatinate vaikus taupyti, būkite jiems pavyzdžiu.

**Finansų ekspertė
Jūratė sako, kad
turint materialių
svajonių reikia
taupyti, ir dalijasi
keliais patarimais.**

Apsipirkimo diena

Mamai Agnei parduotuvės niekada netapo vieta, kurioje būtų smagu leisti laiką. Todėl maisto produktus dažniausiai perka tėtis Benas. Žinoma, pagal Agnės kruopščiai sudarytą pirkinių sąrašą. Kartą Benas nuėjo apsipirkti be sąrašo – tada išleido dvigubai daugiau pinigų, be to, pamiršo nupirkti pieno, kurį labai mėgsta Majus ir Euras. Su sausainiais gerti pieną mėgsta ir Odrė. Todėl dabar, atėjus apsipirkimo dienai, viskas vyksta pagal planą: Agnė apžiūri lentynas virtuvėje, spintelių kampečius, šaldytuvą ir šaldiklį, kad tiksliai surašytų, ką Benui „sumedžioti“ parduotuvėje. Išeidamas jis visada pasako frazę: „Palinkėkit sėkmės, išeinu į medžioklę!“

Šiandien būtent ta diena – apsipirkimo diena!

– Mama, nepamiršk parašyti ant lapuko, kad nupirktų pienuko, – nuo tada, kai pienas buvo pamirštas, visuomet primena Majus.

– Ir dar kriaušių, gal sūrelį ir sūrio lazdelių, – prideda Odrė.

– Dar gal ką saldaus... – choru prašydami, pirkinių sąrašą bando pildyti sesė su broliu.

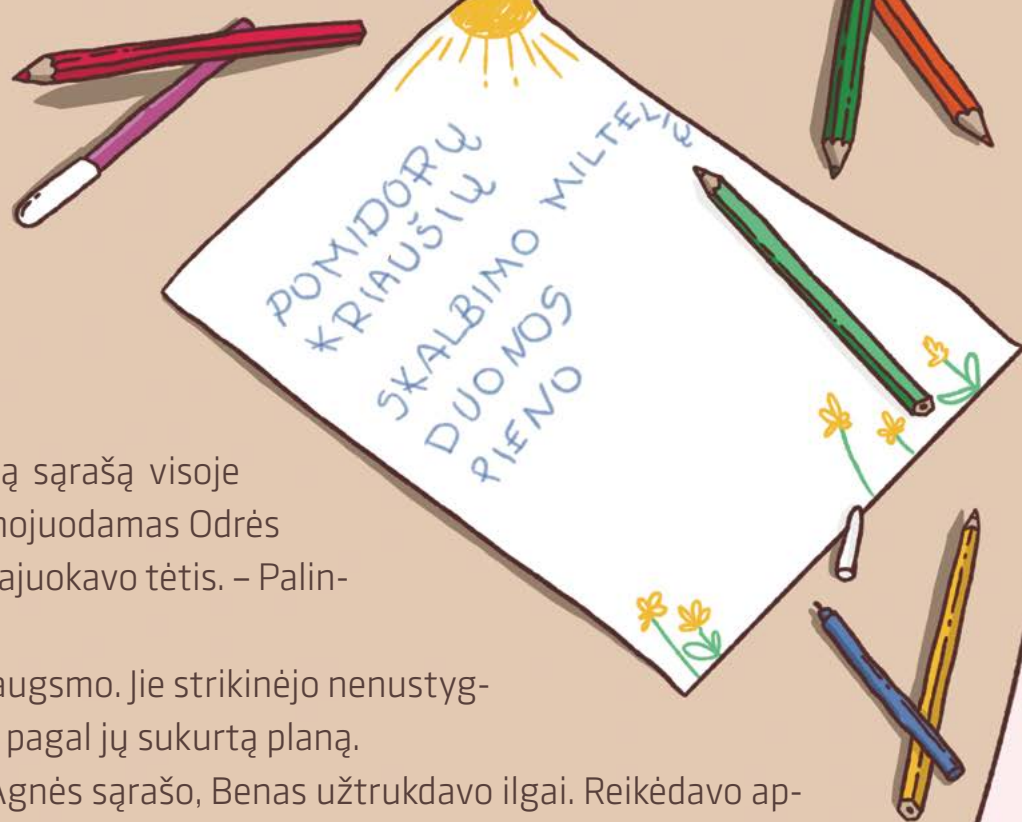
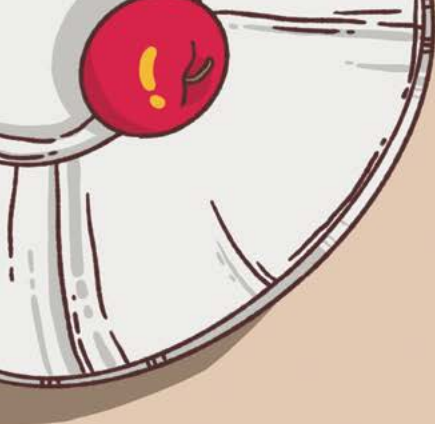
Mama susižvalgė su tėčiu ir sustabdė visko prašančius vaikus:

– Stop! Gana prašymų. Šį kartą tėčiui pirkinių sąrašą paruošite patys. Kartu apžiūrėkite, ko trūksta, apgalvokite savaitės valgiaraštį ir pagal tai surašykite reikiamus produktus. Nepamirškite, kad ir skalbimo miltelių liko nedaug, – nueidama apkabinti tėčio pasakė mama.

Majus darinėjo spinteles, Odrė studijavo šaldytuvo turinį, kartkartėmis šį tą įrašydavo lapelyje. Tiesa, Odrė mėgsta viską rašyti labai didelėmis raidėmis, tad mamos lapelyje greitai neliko vietos. Jį mergaitė tuoj pakeitė dideliu piešimo lapu, kuriame tilpo viskas. Sąrašė buvo pomidorų ir kriaušių, skalbimo miltelių, duonos ir batono, žinoma, buvo pieno, sūrelių, džemo ir sūrio lazdelių. Buvo mamos mėgstamas avokadas ir tėčio dievinamas vytintas kumpis. Aišku, šokolado, miltų blynams, saldainių ir sulčių su šiaudeliu. Po geros valandėlės sąrašas įteiktas tėvams.

– Mmmhm, aaaa, oooo... – skaitydamas, ką reikės supirkti, murmėjo tėtis.

Mama tik suprunkštė ir pasidžiaugė, kad skalbimo miltelių sąrašė yra.

– Tikriausiai turėsiu patį didžiausią sąrašą visoje parduotuvėje, – atsisveikindamas ir mojuodamas Odrės didelėmis raidėmis suraitytu sąrašu pajuokavo tėtis. – Palinkėkit sėkmės, išeinu į medžioklę!

Vaikų širdelės tiesiog virpėjo iš džiaugsmo. Jie strikinėjo nenustygdami vietoje. Šį kartą tėtis viską rinks pagal jų sukurtą planą.

Kol surinkdavo visus produktus iš Agnės sąrašo, Benas užtrukdavo ilgai. Reikėdavo ap-lankyti net kelias parduotuves ir turgelį, kad gautų visko, kas surašyta. Žinoma, visko rastų ir vienoje parduotuvėje, bet Agnė yra suskaičiavusi, kad produktai skirtingose parduotuvėse kainuoja skirtingai. Be to, vienoje parduotuvėje žuvis skanesnė, kitoje – daržovės šviežesnės. Bet šį kartą Benas grįžo daug greičiau nei visada, o ir jo rankose maišelių – vos keli, nors sąrašas Odrei su Majumi rodėsi labai didelis.

Matyt, bus kažko neįrašę, galvojo vaikai, bet visiškai neliūdėjo, nes tai, ko reikėjo, buvo jų rankose. Majus iš maišo ištraukė savo sukurto sąrašo produktus: pienuką, batoną ir mėlynių džemą. Odrė stengėsi sudėlioti visus produktus į vietas. Kaip keista, pagal-vojo: ir šaldytuvas neatrodo pilnesnis, nors prekių maišai jau tušti.

Kitą rytą šeima pusryčiams valgė Majaus pagamintus sumuštinčius su dže-mu. Mama pasidarė salotų su avokadu, bet jų ragavo tik tėtis Benas. Prieš-piečiams ir pietums pabaigtos sūrio lazdelės, batonas, išgertos sultys ir atplėšta tėčio mėgstamiausio kumpio pakuotė. Benas papjaustė pomidorų ir sumaišė su turimais grietinės likučiais, nes są-raše grietinės nebuvo. Majus išbandė džemą su juoda duona. Matėsi, kad jam nelabai patiko.

Saulei leidžiantis už horizonto, namuose vyravo keistos nuotaikos. Vis prasiverdavo šaldytuvo durelės, vis darinėjosi spintelės – visi ieškojo ko nors užkąsti. Prie sėdinčių ir besikalbančių tėvų pridedėjo triratukas, kuriuo po kambarius lyg motociklu lakstydavo Majus.

– Mamyte, tėveli, o gal jau galim pavalgyti ko nors normalaus?

– Aha. Mama, gal gali bent sriubos išvirti? – iš kito kambario šūktelėjo kažką piešianti Odrė.

Nors vaikai nesuprato, kas čia taip juokinga, bet mama su tėčiu prapliupo juoktis. Dviejų savaitės apsipirkimo operacija pasibaigė jau antros dienos pavakarę.

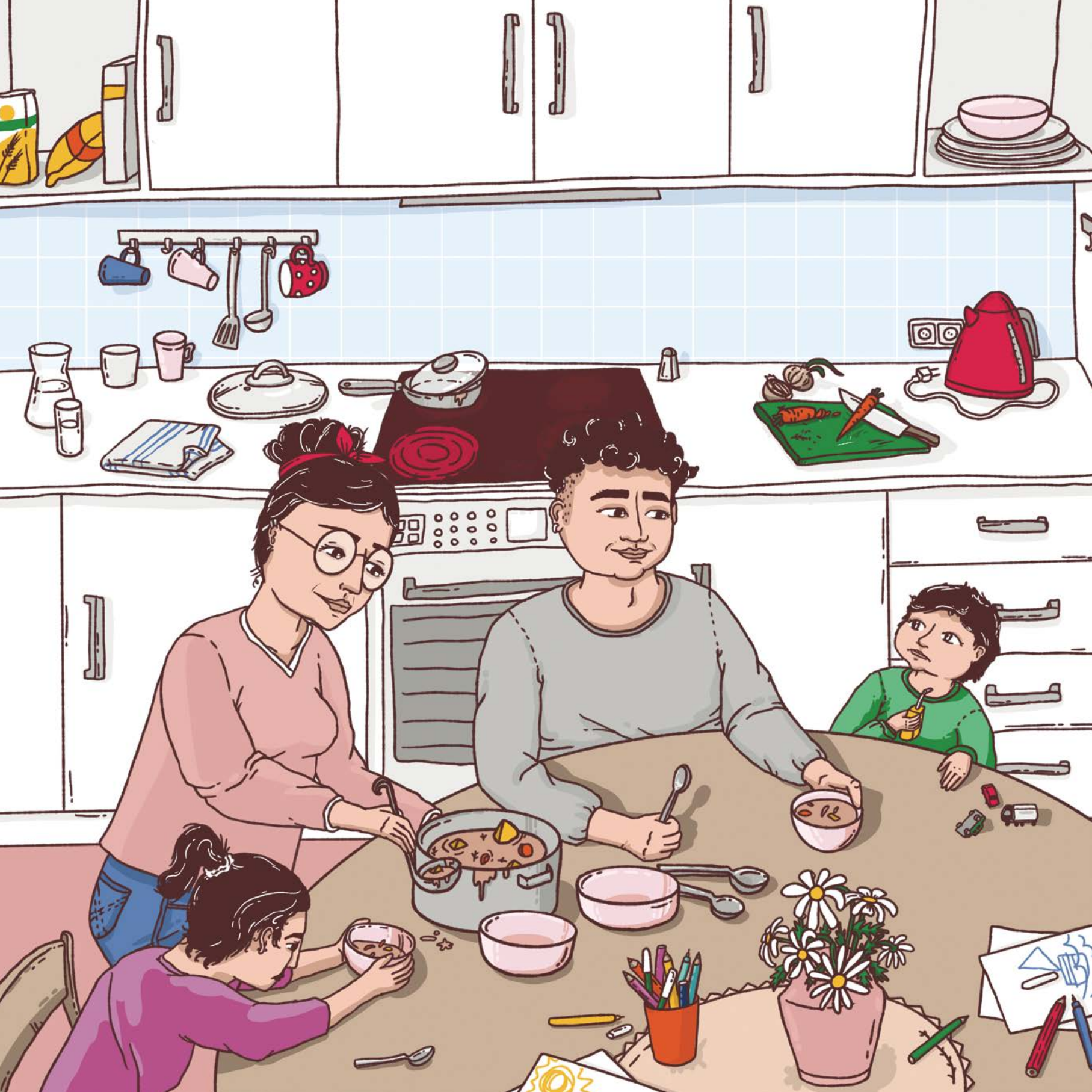
– Einu, ką nors sugalvosiu, o jūs tuo metu susitvarkykite kambarius, – rišdamasi savadarbę prijuostę ir vis dar šypsodamasi pasakė mama.

Buvo išvirta sultinuko ir troškinio, kurį mama vadindavo „ką radau, tą sudėjau“, – maistas jau garavo ant stalo. Visi sėdėjo savo vietose ir mėgaudamiesi maistu aptarinėjo apsipirkimo nuotykių. Majus sužinojo, kiek daug produktų jie suvalgo. Ir tai, kad blynams tik miltų neužtenka. Odrė negalėjo patikėti, kiek daug viskas kainuoja. Ji suprato, kad sudaryti sąrašą ir paskirstyti biudžetą – sunkus darbas. Gilučiai sutarė, kad kitą kartą sąrašą ruoš visi drauge, bet „medžios“ vis tiek tėtis.

– Mama, labai labai skanu, – netikėtai pasakė Majus. Jis ir vėl visiems sukėlė šypseną.

– Gal mums su tėčiu kartais reikia tiesiog nieko nedaryti, kad jūs suprastumėt, kiek daug mes darom? – palaikė smagią nuotaiką mama.

– Neee! – kartu suriko Majus su Odre.

Finansų ekspertė Jūratė sako, kad vaikai nuo mažens turėtų suprasti planavimo svarbą, ir turi keletą patarimų.

KIŠENPINIGIAMS SKIRKITE FIKSUOTĄ SUMĄ.

Vaikai išmoks geriau planuoti savo finansus ir supras pinigų vertę, jei, užuot davę kišenpinigių kasdien ar tada, kai prašo kokiam nors skanumynui, duosite, pavyzdžiui, kartą per savaitę. Taip vaikai supras, kad pinigai – ribotas išteklius, jie neatsiranda tėvų piniginėje tada, kai vaikai paprašo.

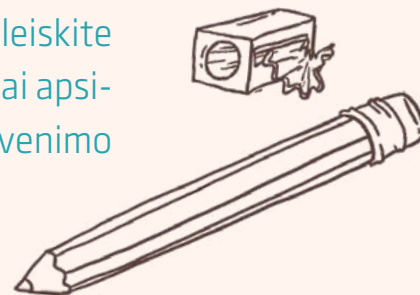
LEISKITE VAIKAMS PRIIMTI FINANSINIUS SPRENDIMUS.

Už visus turimus kišenpinigius vaikas nusprendė įsigyti saldinių? Puiku, bet kai norės naujo pirkinio, priminkite, kad savaitės suma nukeliavo saldainiams, nors galėjo būti paskirstyta keliems pirkiniams.

MOKYKITE SUSIDARYTI PREKIŲ SĄRAŠĄ.

Beno patirtis parodė: neplanuodami pirkinių ir eidami į parduotuvę be sąrašo, dažnai pasiduodame impulsyviam pirkimui. Planuokite pirkinius su vaikais, leiskite jiems padėti sudaryti prekių sąrašą – taip nuo mažens jie įgis įprotį planuotai apsipirkti. Labai svarbu leisti vaikams jaustis visateisiais šeimos finansinio gyvenimo nariais.

MOKYKITE PROTINGAI IŠSIVERSTI SU RIBOTAIS IŠTEKLIAIS.

Vyresnieji gali pasimokyti „asmeninio bankroto“ vienu kartu išleidę visus kišenpinigius, o mažesniems tokias finansines pamokas galite diegti žaisdami parduotuvę. Nusipieškite pinigų, priskirkite jiems paprastas vertes (pavyzdžiui, 1 popierėlis = 1 pinigas, o lėlei įsigyti reikia 5 pinigų) ir jomis įkainokite prekes, kurias vaikai iš jūsų „pirks“. Taip jie supras, kad pinigų kiekis ribotas ir kartais jų neužtenka visiems norams.

Melo kojos trumpos

Gilučių šeimoje yra viena tema, dėl kurios mama su tėčiu niekaip nesutaria. Agnė sako, kad už kambarių tvarkymą mokėti nereikėtų, o Benas mano, kad tai puikus būdas vaikams užsidirbti. Kai buvo mažas, iš savo tėčio Benas gaudavo pinigų už idealiai susitvarkytą kambarį. Jam tai labai patikdavo, todėl dabar jis duoda po du eurus Odrėi ir Majui, kai tik jie susitvarko kambarį. Agnei tai atrodo vaikų lepinimas. Ji niekuomet negaudavo pinigų už švarų ir tvarkingą kambarį. Jos kambarys ir taip visada būdavo švarus. Ir dabar Agnė labai mėgsta tvarką, todėl dažnai klausia Beno:

– Brangusis, ar užuodi, kaip kvepia namai?

O tėtis Benas visada atsako:

– Taip, idealia švara, brangioji.

Nors nei Odrė su Majumi, nei Benas nėra labai tvarkingi, tvarką namuose jie stengiasi palaikyti. Tai labai džiugina Agnę. Vakar kaip tik buvo diena, kai visa šeima tvarkėsi namus, o Majus ir Odrė džiaugėsi uždirbtais pinigais. Nors Odrė gal džiaugėsi mažiau: jai vis tiek trūko lygiai keturių eurų iki sumos, už kurią galėtų nusipirkti ilgakasę lėlę.

Šiuo metu tai vienas populiariausių žaislų Odrės mokykloje. Svarbiausia, kad draugės jų turi ne po vieną, o net po kelias. Pavyzdžiui, Odrės klasiokė Liepa turi net penkias skirtingas ilgakases.

– Mama, prašau, nupirkit man ilgakasę. Prašau, prašau, prašau... – po vakarienės prašė Odrė.

– Tu jau turi vieną, be to, jei taip nori, galėsi paprašyti, kad per gimtadienį kas padovanotų, – kartu su Majumi tvarkydama stalą atsakė mama.

– Mano gimtadienis – po mėnesio, o man reikia dabar! – pakeltu tonu rėžė mergaitė.

– Mes tikrai nepirksim. Siūlau ir tau pagalvoti: ar tau tikrai jos reikia? Juk tuoj atsiras naujų žaislų, kurių vėl visi norės, – ramiai atsakė mama.

– Man reikia! Ir aš pati nusipirksiu! – tvirtai pareiškė Odrė ir užsidarė kambaryje.

Dar kartą patikrino visas vietas, kuriose galėjo būti paslėpusi monetų. Kartais mėgdavo paslėpti eurą, kad pamirštų, kur padėjo, o suradusi labai džiaugtųsi. Bet šįkart niekur nerado. Juk tik vakar kambarys buvo idealiai sutvarkytas, kaip sako tėtis Benas.

Tačiau sėdint ant lovos ir rankoje barškinant turimus pinigus, švystelėjo mintis. Galvoje gimė planas, kuriam reikėjo ir brolio pagalbos. Odrė pasikvietė Majų į kambarį, uždarė duris, kad niekas negirdėtų, ir pašnabždėjo jam į ausį:

– Norėtum lengvai užsidirbt pinigų traktoriukui?

Tai buvo lyg raktažodis, kuris visada veikdavo prašant Majaus pagalbos.

– Noriu! Noriu! – suriko tas, o Odrė bandė jį tildyti, kad tik niekas nenugirstų.

Po keliolikos minučių pirma plano dalis buvo įvykdyta. Odrės ir Majaus kambarys atrodė lyg uragano nusiaubtas. Visi žaislai išvartyti, knygelės išmėtytos, kojinės – skirtinguose kampuose. Vaizdelis labai nepatiktų mamai – bet plano dalis buvo pakviesti tėtį.

– Tėti, tėti, ateik truputį! – brolis ir sesė toliau vykdė savo planą.

Pamačius kambario vaizdą, Benui net akys ant kaktos iššoko, bet Odrė greitai jį nuramino:

– Tėti, mums buvo labai smagu žaisti ir mes galim viską idealiai sutvarkyti.

– Tai jau ir pradėkite tvarkytis, nes čia prireiks laiko, – dar vis nusteбęs dėl tokios netvarkos atsakė tėtis.

– O tu nepamirši mums duoti po du eurus, gerai? – pasitikslino plano sumanytoja.

– Gerai, gerai... – nueidamas sumurmėjo tėtis.

Po valandėlės kambarys vėl buvo kaip buvęs, o Odrė iki išsvajotos lėlės trūko viso labo vieno kambario sutvarkymo. Planui pavykus, ji jau buvo sumąsčiusi viską pakartoti. Rytoj – ir kiekvieną dieną, kol galės nusipirkti ne vieną, o visas tris svajonių lėles.

Kitos dienos vakare, tėvams grįžus iš darbų, vaikams – iš darželio ir mokyklos, Odrė vėl pakvietė Majų veikti. Kambarį sujaukė dar baisiau nei anądien. Rūbai kabėjo ant lempų, visi žaislai

gulėjo vaikų lovose, knygų lentyna stovėjo visiškai tuščia, per visą kambarį buvo išberta galybė kaladėlių.

– Tėveli, ateik pas mus! – choru per visus namus šaukė Odrė ir Majus.

Tačiau šį kartą tėtis atėjo kartu su mama. Iš akių matėsi, kad tai nepatinka jiems abiem, bet Odrė žinojo, ką daryti, – juk tai darė ir vakar.

– Mes čia pažaidėm, bet tuoj susitvarkysim idealiai! Tėti, duosi mums po du eurus?

Tėtis nieko neatsakė. Tą akimirką jis suprato, kaip smarkiai suklydo mokėdamas savo vaikams už kambarių tvarkymą. Jam pasidarė liūdna. Nors vaikystėje jis gaudavo užmokestį už kambarių tvarkymą, bet taip apgauti savo tėvų niekad nebuvo sumanęs. Pamačiusi taip nuliūdusį tėtį, nusivylusią mamą, Odrė suprato, kaip negražiai pasielgė. Liūdesio ašaros ištryško kaip fontanai. Šalia pravirko ir Majus, nes jautė, kad sesės planas neišdegė.

Likusi kambaryje, Agnė tvardė pyktį, nes žinojo, kad tai bus didelė pamoka visai šeima. Ji padėjo vaikams susitvarkyti ir pasiūlė paskui nueiti pasikalbėti su tėčiu.

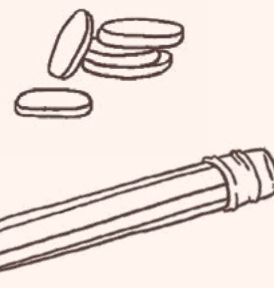
– Aš labai atsiprašau už tokį savo ir brolio elgesį. Aš tik norėjau greičiau susitaupyti lėlei, o jis man padėjo... – teisinosi Odrė, stovėdama priešais tėtį, kuris, vydamas šalin blogas mintis, skaitė savo mėgstamiausio poeto eilėraščių rinkinį. – Nenorim, kad tu pyktum, nenorim, kad liūdėtum, todėl atnešėm vakar ir užvakar uždirbtus pinigus. Norim tau grąžinti ir pasakyti, kad labai atsiprašom! – tęsė mergaitė.

Tėtis Benas nebuvo linkęs ilgai pykti. Griebė vaikus į glėbį ir likusį vakarą visa šeima diskutavo apie pasitikėjimą, melą, apie naujas taisykles tvarkant namus, apie galimybes užsidirbti ir visas kitas temas, kurių netrūksta visose šeimose.

Daugiau niekada nei Odrė, nei Majus negavo pinigų už kambarių tvarkymąsi. Agnė daugiau niekada dėl šio reikalo nesipyko su savo vyru Benu. O Odrei paaiškėjo, apie ką kalba mylimiausias senelio posakis „Melo kojos trumpos“.

NEMOKĖKITE UŽ KASDIENIUS NAMŲ RUOŠOS DARBUS.

Sutarkite su vaikais, kokie darbai namuose – jų pareiga. Jei mama negauna papildomo atlygio už vakarienės ruošimą, tai ir vaikas neturėtų gauti pinigų už savo kambaryje palaikomą tvarką. Atsakomybės jausmas labai svarbus vėliau, tampant įmonės darbuotoju ir suvokiant savo pareigas.

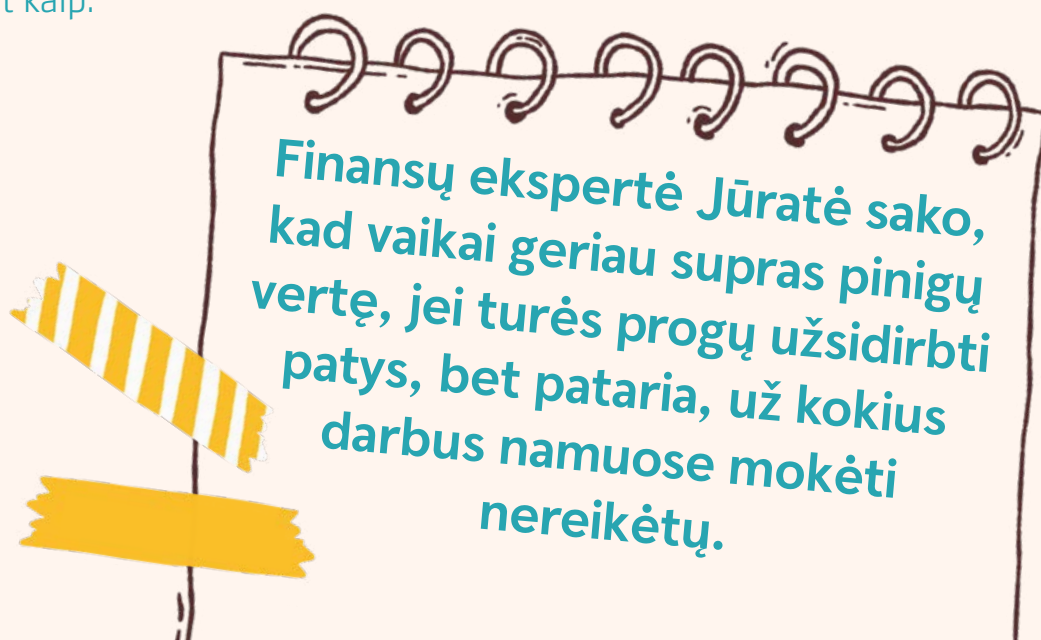
GERI PAŽYMIAI MOKYKLOJE TAIP PAT NEAPMOKAMI.

Atlygis už gerus pažymius iš tiesų gali būti veiksmingas, tačiau tai taip pat – ydinga taktika. Vaikas turi suprasti, kad mokosi dėl savęs ir geri pažymiai reikalingi jam arba jai, o ne tėvams. Be to, susitelkdami į išorinį stimulą (pinigus), vaikai gali prarasti vidinę motyvaciją mokytis, įgyti žinių.

NUMATYKITE ATLYGĮ UŽ NEKASDIENIUS DARBUS.

Vaikams labai svarbu nuo mažens mokytis, kad pinigai uždirbami, o ne stebuklingai atsiranda tėvų piniginėse. Todėl sudaryti galimybę jų užsidirbti – tikrai naudinga. Leiskite užsidirbti už tokius darbus, kurie jums iš tiesų kainuotų, – pavyzdžiui, automobilio salono siurbimą ar išskirtinius nekasdienius darbus namuose.

Tariantis su vaiku dėl atlygio, svarbu pabrėžti, kad bus mokama už kokybiškai atliktą darbą, ir nemokėti, jei darbas padarytas bet kaip.

„Spindinti Odrės jūra“

– Kažin kodėl taip nutiko, kad beveik visi tavo klasiokai gimė pavasarį? – Odrei vėl prašant pinigų dovanai, garsiai mąstė tėtis.

– Ne visi – aš juk vasarą gimiau. Tėti, tėveli, nu duok man 20 eurų. Prašauuuuuuuuu!

Tėtis Benas murmeldamas jau krapštė paskutinius centus iš slapčiausio piniginės kampučio. Tuo metu į kambarį įėjo Agnė – ji kalbėjo telefonu su senele, su kuria jos susiskambina kiekvieną penktadienio pavakarę. Aptaria savaitės darbus ir savaitgalio planus. Senelė Adelė turi tvirtą nuomonę apie visus Gilučių šeimos reikalus, pirkinius ir įpročius. Ir, žinoma, nevengia jos išsakyti – net kelis syk, jei kam nors kas neaišku. Ji mano, kad šeima per daug išlaidauja, o atidėti 10 proc. taupyti – per mažai. Adelę stebina ir šeimos noras įsigyti indaplovę: juk jos laikais visi indus plovė rankomis ir vargo nematė. O indaplovė – tai papildomos nereikalingos išlaidos. Tikriausiai jai net akys ant kaktos iššoko, išgirdus Agnės klausimą:

– Sakyk, mama, ar tau atrodo normalu, kad vaikai eidami į gimtadienį dovanų neša 20 eurų? – Po gana ilgos tylos pridūrė: – Tai va, ir aš galvoju, kad kiek per didelė prabanga... O tu spėk, kiek Odrės draugų gimtadienių bus per ateinančius du mėnesius? Dvylika! – net sušuko į ragelį mama.

Penktadienio vakaras. Po vakarienės Gilučių šeima skiria laiko pokalbiams apie ateities planus. Šiuose pokalbiuose dažnai aptariamas ir šeimos biudžeto klausimas. Majui rūpėjo ateitis. Na, ta ateitis, kai jis pagaliau užaugs ir galės vairuoti mašiną, – bet susirinkimuose dalyvaudavo ir jis. Šalia gulėdavo ir Euras.

Šiandien Odrė manė, kad tai bus dar vienas šeimos pokalbis, kuriame daugiausia kalbės apie tėčio ir mamos pirkinius. Gal dar apie ateities atostogas, indaplovę. Tačiau viskas netikėtai pasisuko kita linkme. Pokalbio centre atsidūrė Odrė ir jos draugų gimtadieniai. Nepatogų pokalbį pradėjo tėtis. Dažniausiai jis ir būdavo Odrės draugų gimtadienių dovanų „bankas“.

– Mes su mama pasitarėme ir priėmėme sprendimą, kad per mėnesį leisime tave į du gimtadienius.

– Dviejų gimtadienių dovanoms mes tau duosime pinigų, o jei norėsi eiti į kitus, teks pirkti dovanas už savo santaupas, – kiek pataisė tėtį mama.

Ką toliau kalbėjo mama, Odrė jau nebegirdėjo. Akys pritvinko sūrių lašelių, kurie, rodės, tuoj tuoj sprogs didžiausiu pykčio vulkanu. Galvoje jai iškilo draugai, kurie liūdės, gal net pyks, jei ji nepasirodys jų gimtadieniuose.

– Jūs nieko nesuprantat! – bėgdama link savo kambario rėkė Odrė.

Ašaros vis dar bėgo skruostais, o Odrė skaičiavo sutaupytus pinigus. Suprato, kad užteks vos trims papildomiems gimtadieniams, – o juk taupė taip ilgai, dėjo centą prie cento. Visą tą vakarą nenorėjo su niekuo kalbėtis. Kartojo sau, kad tai pats baisiausias penktadienis per visą jos gyvenimą. Vėliau pyktį nugalėjo nuovargis ir ji užmigo išverkusi visas susikaupusias emocijas.

Kitą rytą Odrė dar buvo kilusi mintis neiti iš kambario, – bet juk šeštadienis. Šeštadienis – tėčio pabaisuokliškų blynų diena. Benas visą rytą kepa įvairių formų, raštų ir dydžių blynus, o visa šeima kiekvienam naujai iškeptam blynui duoda vardą. Odrė net nemėgo blynų taip, kaip juos mėgsta Majus, bet tėčio blynų žaidimas buvo smagiausia ryto pradžia. Todėl atėjo ir ji.

– Labas rytas. Tėti, aš atsiprašau dėl vakar, bet taip vis tiek nesąžininga, – pokalbį pradėjo aštuonmetė.

Tėtis kūrė naują baisiablynį ir šaukštu išpylęs paskutinius geltonos lyg saulė tešlos likučius atsisukęs tarė:

– Labas rytas, princese. Suprantam tave, bet mes negalim sau leisti tiek brangių dovanų. Dvylika gimtadienių – tai daugiau nei du šimtai eurų. Tai dideli pinigai.

– Tai aš galiu į kelis neiti ir bus mažiau, – dar bandė derėtis Odrė, bet tėčio nuomonės nepakeitė.

Galiausiai žodį tarė iš kažkur atėjusi mama. Rankose ji laikė didelę dėžę, ant kurios viršaus jau buvo apsigyvenęs lengvų kaip snaigės dulkių sluoksnis. Kruopščiai nuvaliusi dėžę padėjo šalia auštančių tėčio blynų. Visi nekantriai laukė, kada mama parodys, kas viduje. Majus, prisikišęs pilnus žandus blynų, lipo ant tėčio, kad pirmas pamatytų, koks tai lobis. Agnė iš lėto pravėrė dėžę ir iš jos pasklido visų žemės spalvų prisigėrę stiklo burbuliukai, spalvoti kamuoliukai, juostelės, grandinėlės, gėlytės, pakabukai, virvelės ir viskas, iš ko galima pagaminti gražiausias apyrankes ir grandinėles.

– Dar prieš jums gimstant, buvau nutarusi pradėti gaminti ką nors gražaus, kad augindama jus turėčiau veiklos. Taip planavau papildomai užsidirbti. Bet štai kaip būna, kai kalbi, kalbi ir nepadarai. – Mama nusišypsojo.

– Čia aš padovanojau tau mūsų penktųjų metinių proga, – į prisiminimus grįžo ir tėtis.

– Tai dabar tu pradėsi tai, ko nedarei, nors norėjai? – visai sutrikusi pasiteiravo Odrė.

– Pradėsiu kartu su tavimi. Pamokysiu tave ir, manau, tai išspręs didžiausią tavo rūpestį.

Nuo pusryčių iki beveik pavakarių Gilučių merginos nepakilo nuo stalo. Tėtis su Majumi rūpinosi ir pietumis, retsykiais prisėsdami pažaisti spalvotais rutuliukais, kuriuos taip kantriai vėrė mama su sese. Majus taip pat pagamino apyrankę. Nors ant virvelės kabojo vos vienas juodas burbuliukas, bet jis vis tiek didžiavosi savimi iki pat debesų. Odrėi sekėsi vis geriau. Veikla ją taip įtraukė, kad vakare jau turėjo keturias nuostabaus grožio apyrankes ir vieną kareiviškomis spalvomis margintą grandinėlę.

– Mama, ar tu matai, kokios gražios?

– Tikrai labai dailios – ir ta grandinėlė tokia stilinga. Visas pati nešiosi?

Po klausimo Odrė susimąstė, nes nė minutės nebuvo pagalvojusi, kad jas daro sau. Net nežinojo, kodėl daro, – tiesiog buvo smagu, o ir labai ramino. Bet staiga sulig besileidžiančios saulės spinduliu, skriejančiu pro langą, Odrėi šovė neįtikėtina mintis.

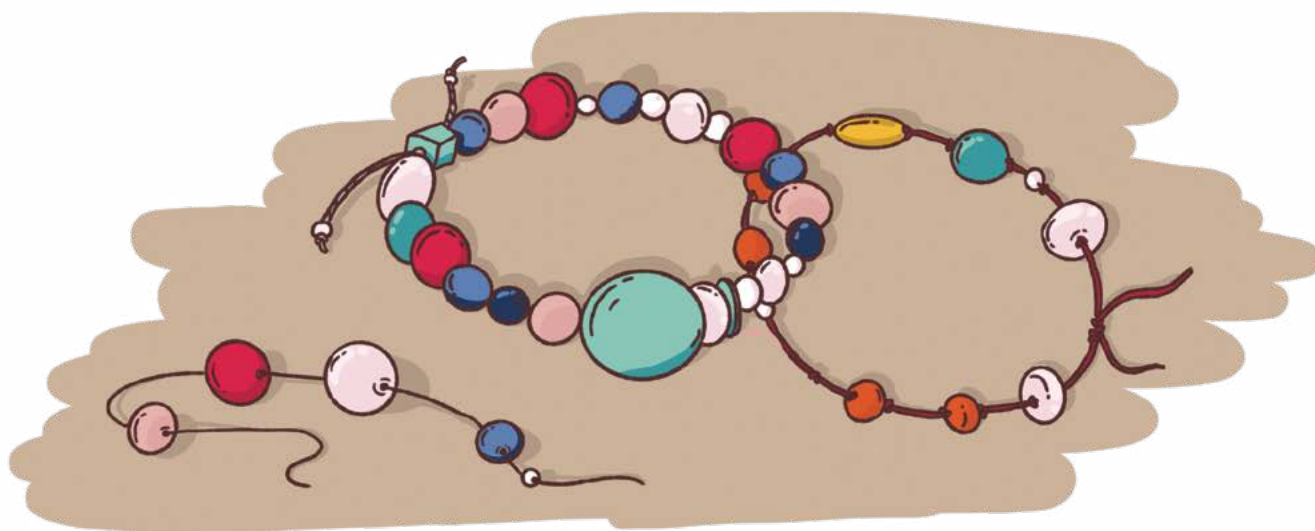
– Mama, mama, – juk aš galiu padovanoti šias apyrankes draugams eidama į gimtadienius. Ar būtų gera dovana?

– Būtų labai graži ir šilta dovana. Tokias daugelis jau pamiršę, – su šypsena veide atsakė Agnė. Jos širdis džiaugėsi, kad dukra suprato, kokį planą jai buvo paruošusi.

Šioje istorijoje nuostabiausia tai, kad po pirmo gimtadienio, į kurį Odrė nuėjo su savo sukurta dovana, visi kalbėjo, jog tai buvo geriausia gimtadienio dovana. Po antro gimtadienio visi sakė tą patį. Draugai norėjo Odrės kuriamo grožio ir tai ją skatino kurti.

– Aš turėsiu savo parduotuvę, kuri bus populiariausia visame pasaulyje. Mano sukurtus daiktukus norės nešioti visi. Pavadinsiu parduotuvę „Spindinti Odrės jūra“. Einu toliau dirbti, nes, kaip sakė mama, būna taip, kad kalbi, kalbi ir nieko nepadarei.

LEISKITE TURĖTI NUOSAVŲ PINIGŲ.

Kišenpinigių turėti ir po truputį suprasti, „kaip veikia pinigai“, gali ir ketverių metų vaikai. Kiek vyresni jau gali geriau suvokti, kad pinigai – ribotas išteklius ir visiems norams jų gali neužtekti, tad reikia susidėlioti išlaidų prioritetus. Taip pat – kad pinigus reikia taupyti, siekiant didesnių finansinių tikslų.

ATMINKITE SENELĖS ADELĖS PAMOKĄ.

Taupyti reikėtų atidėti 10–20 proc. pajamų. Kai vaikai jau moka skaičiuoti, galima pradėti diegti ir šią pamoką: ji bus ypač naudinga pradėjus gauti pirmas pajamas už darbą – ar tai būtų dar paauglystėje, ar jau pradėjus savarankišką gyvenimą.

NUSTATYKITE „TĖVŲ BANKO“ RIBAS.

Jei vaikai gauna pinigų iš tėvų ir daugeliui dalykų nenaudoja santaupų, jie jaučia tik pinigų leidimo malonumą, bet nesuvokia pinigų vertės. Dalykitės vaiko išlaidų finansine našta su jais pačiais, nustatykite taisykles, kada ir kaip prie pirkinių arba dovanų draugams vaikai turės prisidėti kišenpinigiais. Taip jie geriau suvoks pinigų vertę ir labiau apsvarstys, ką tikrai reikia pirkti, o kokie norai gali palaukti.

MOKYKITE FINANSINIO KŪRYBIŠKUMO.

Kiek dėti į vokelį, už kokią sumą pirkti gimtadienio ar Kalėdų dovaną? Šį klausimą sau užduodame kas kartą progai atėjus. Tačiau nuo pat mažens svarbu suprasti, kad draugystė grįsta ne materialiomis vertybėmis. Pačių rankomis sukurta miela ir prasminga dovana – ne prastesnė nei piršta, nors gali būti pigesnė. Be to, pirkti dovanas reikėtų pagal savo išgales, o ne kokius nors nerašytus standartus.

Pinigų instrukcija

Šiandien Odrė nubudo anksčiau nei įprastai. Anksčiau už mamą, kuri Gilučių šeimoje dažniausiai akis pramerkia pirma. Net Euras nepabudo ir miegojo pupsėdamas bei sapnuodamas skaniausius kepsnius. Odrė neserga, jos nepažadino blogi sapnai, ji tiesiog labai labai laukė šios dienos ir nieku gyvu nenorėjo jos pramiegoti. Šiandien juos aplankys seniai matyta ir vaikų visada laukiama mylimiausia teta Violeta iš Kipro.

– Kada? Kada ji atvažiuos?.. – užropojusi ant miegančios mamos į ausį šnabždėjo nekantruolė.

– Leisk dar kelias minutes pamiegoti... – mandagiai paprašė mama.

– Kada pamatysim Violetą? – neatlyžo Odrė.

– Per pietus, bet dabar dar leisk truputį pasnausti, – pažadinta iš sapno prašė Agnė.

Kol visi miegojo, Odrė piešė gražiausią piešinį, kurį įteiks tetai už visas jos atvežtas dovanas. Teta visada mokėdavo nustebinti. Tačiau laikas slinko lėtai ir, nors visi jau buvo nubudę, Violeta vis nesirodė. Vaikai jau buvo beprarandantys viltį, bet durų skambutis aiškiai pranešė: kažkas atvyko.

Majus su Odre bėgo link durų šaukdami:

– Teta, teta atvažiavo!

Durys prasivėrė. Už jų su plačiausia šypsena ir raudonais lyg ugnis plaukais stovėjo Violeta.

– Na, ir kaip gyvena mano mylimiausi vaikai? Pasiilgot savo tetulytės?

Visiems susėdus svetainėje, mamai paruošus skanios arbatos su imbieriniais sausainiais, vyko tai, kas vyksta kiekvieną kartą atvykus tetai.

– Odre, laikas atitempti mano lagaminą!

Majus su sesute žinojo, kad tuoj tuoj prasidės lauktuvių dalybos. Visi pasaulio vaikai žino, kad tai – vienas geriausių dalykų! Bent jau Odrė nepažinojo vaikų, nemėgstančių dovanų.

Iš lagamino teta ištraukė nuostabų vėrinį, skirtą mamai. Nors vėrinys Agnei labai patiko, tokios brangios dovanos ir sesers išlaidavimas ją trikdė. Benas gavo varinę apyrankę.

– Variniai dirbiniai – Kipro salos pasididžiavimas. Jų gamyba Kipre plėtojama daugiau nei tris tūkstančius metų, – įteikdama pasakojo teta.

Vaikai žinojo, kad dabar laukia jų eilė. Kaip kiekvieną kartą, pirmiausia į rankas pateko tradiciniai Kipro saldumynai. Po dvi dėžutes kiekvienam. Saldesni už patį cukrų – tai labai patikdavo Majui.

– Žinot, negalėjau nupirkti didelių žaislų, nes būtų netilpę į lagaminą, todėl imkit ir nusipirkit, ką patys sugalvosit, – įteikdama vokelius vaikams pasakė Violeta.

Odrė greitai dirstelėjo į voką ir jos akys tiesiog nušvito:

– Du šimtai eurų! Už tiek galėsiu susipirkt visą parduotuvę! Ačiū, teta!

Nors Majus nelabai suvokė, kiek pinigų jo vokelyje, kartu su seserimi iš visų jėgų spaudė glėbyje ant sofos sėdinčią tetą. Šypsojosi ir tėtis. Tik mamai tokios dovanos neteikė džiaugsmo. Prieš atvykstant Violetai, Agnė telefonu jos prašė neišlaidauti. Kiekvieną kartą po tokio apsilankymo vaikai vėl pamiršta atsakingo elgesio su pinigais taisyklės, kurias taip rūpestingai stengiasi įdiegti Agnė su Benu. Tačiau viskas veltui: tetai taisyklės nerūpi. Jai atrodo, kad laimingas vaikas – tai visada patenkintas vaikas.

Vaikams nubėgus į savo kambarį svajoti ir fantazuoti, ką pirks už gautus pinigus, prakalbo Agnė:

– Ačiū, sese, bet tu – kaip visada. Išlaidauji ir nesilaikai mūsų susitarimų.

– Čia tavo susitarimai, sese, o ne mano, – atsakė Violeta.

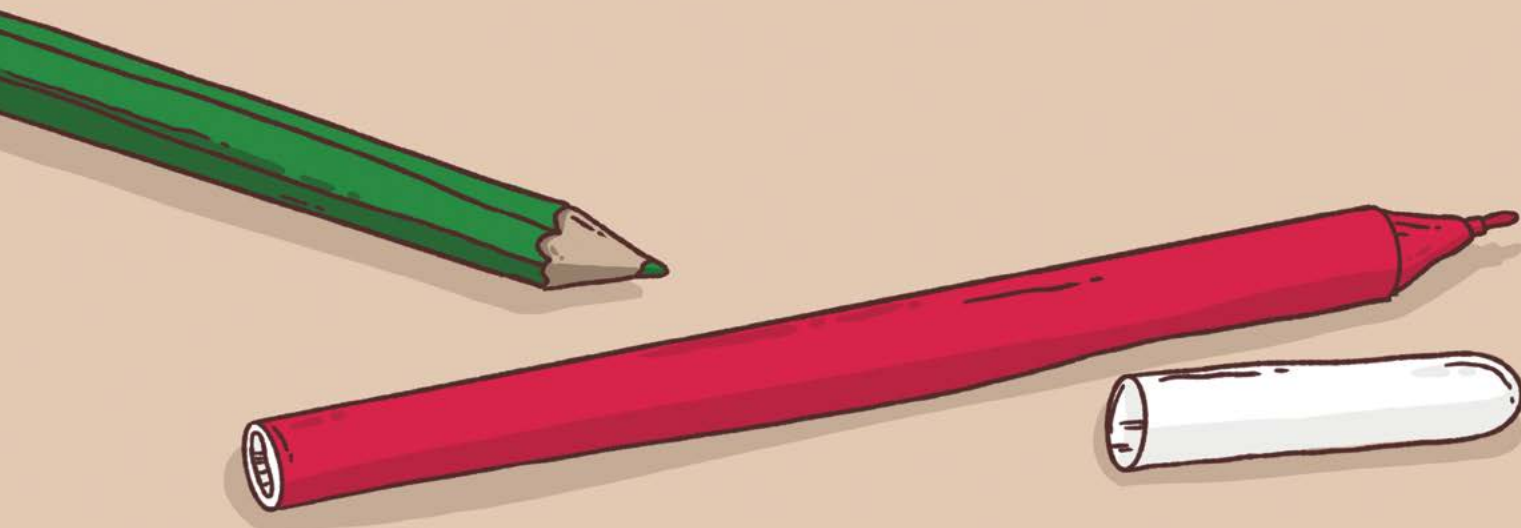
Benas tyrinėjo naująją apyrankę ir nesakė nieko, nes žinojo, kad tetos Violetos nepakeisi. Agnė – taip pat. Kiekvieną kartą viskas lygiai taip pat. Panašiai nutinka ir su Beno tėvais – Odrės ir Majaus seneliais, kurie, nepaisydami Gilučių namų taisyklių, apipila vaikus saldainiais ir gausybe dovanų. Jei Majus mokėtų skaičiuoti, suprastų, kad dabar jo taupyklėje – daugiau kaip 800 eurų, kuriuos susirinko iš tetos ir senelių per kelis savo gimtadienius. Kartą įpykusi Agnė net pasakė, kad jei taisyklių nebus laikomasi, tetos ir senelių neįsileis į namus. Gal saldainių dabar į Gilučių namus atnešama mažiau, bet iš esmės niekas daugiau nepasikeitė.

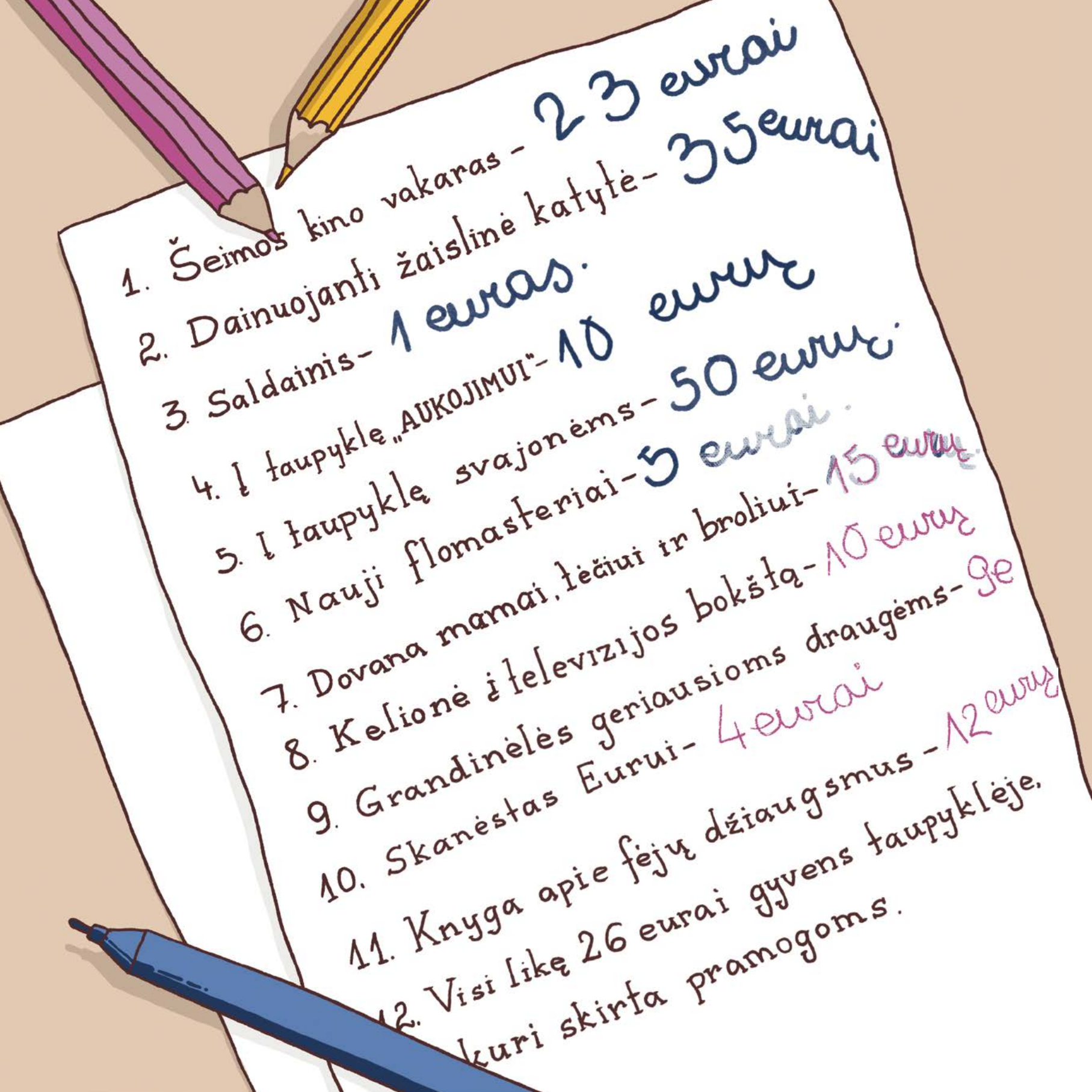
Matydama susinervinusią seserį, teta Violeta ėmėsi veiksmų.

– Gerai jau, gerai, sugalvojau, kaip galiu pataisyti situaciją. Sukursiu su vaikais instrukciją pinigams.

Teta pakvietė mažuosius Gilučių šeimos atstovus ir pradėjo kūrybinį procesą. Žaidimas labai patiko Odrėi ir ji greitai perprato jo taisykles. O šios buvo paprastos: sukurti planą, kaip bus panaudoti iš tetos gauti 200 eurų.

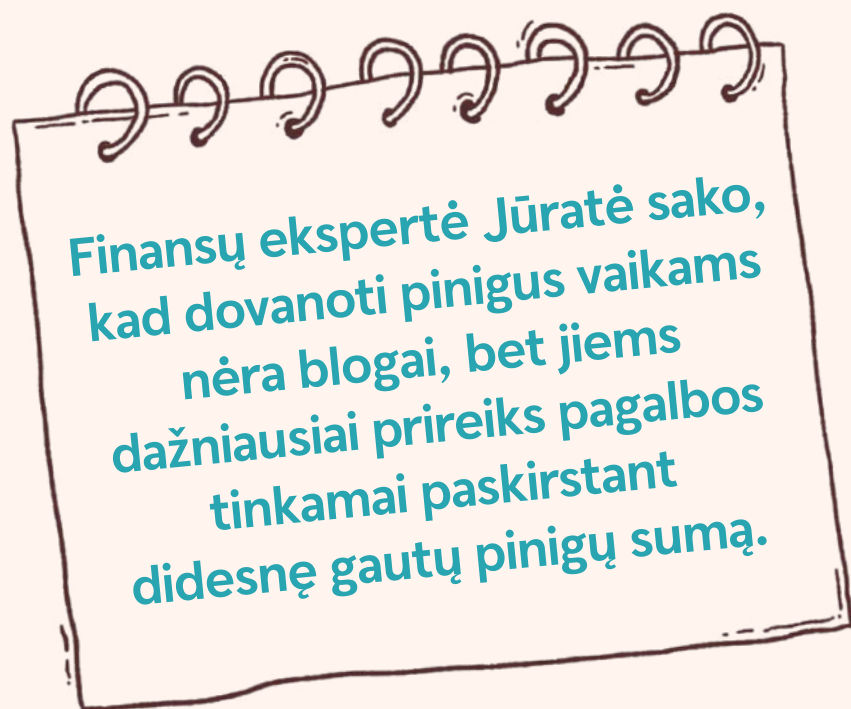
Po geros valandos ant lapo nugulė ilgas sąrašas, kuriame buvo matyti, kaip pinigus panaudos Odrė.

-
1. Šeimos kino vakaras - 23 eurai
 2. Dainuojanti žaislinė katytė - 35 eurai
 3. Saldainis - 1 euras.
 4. Į taupyklę „AUKOJIMUI“ - 10 eurai
 5. Į taupyklę svajonėms - 50 eurai
 6. Nauji flomasteriai - 5 eurai
 7. Dovana mamai, tėčiui ir broliui - 15 eurai
 8. Kelionė į televizijos bokštą - 10 eurai
 9. Grandinėlės geriausioms draugėms - 9 eurai
 10. Skanėstas Eurui - 4 eurai
 11. Knyga apie fejų džiaugsmus - 12 eurai
 12. Visi likę 26 eurai gyvens taupyklėje, kuri skirta pramogoms.

Majus plano nesudarė, bet sakė, kad darys taip pat kaip sesė ir dar nusipirks du traktorius. Ir naują mašiną tėčiui. Agnei labai patiko Violetai netikėtai kilusi „Pinigų instrukcijos“ idėja. Ją vėliau perpasakojo seneliams, draugėms ir net pati pasitelkė eidama į vaikų gimtadienius: nešdama atviruką su viena kita kupiūra dovanų, kartu visada pridėdavo išsamią instrukciją, kaip prasmingai panaudoti gautus pinigus.

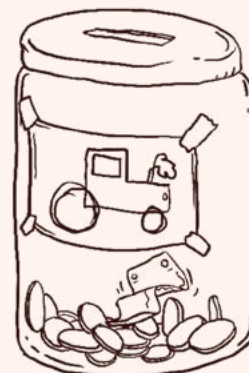

AIŠKINKITE, IŠ KUR ATSIRANDA PINIGAI.

Vokelį ar atviruką su pinigais gavusiam vaikui gali kilti įspūdis, kad atitinkamą kupiūrą galima įsigyti parduotuvėje. Todėl vaikui reikėtų paaiškinti, kad pinigus dovanojanti teta ar močiutė pirmiausia turėjo juos uždirbti ir sutaupyti. Paskui nusprendė padovanoti, taigi pačiam vaikui leido nuspręsti, kaip geriausia juos panaudoti.

KALBĖKITĖS APIE DIDESNIUS, ILGALAIKIUS TIKSLUS.

Nors dovanotus pinigus vaikas galėtų panaudoti akimirkos norams, jam arba jai galima paaiškinti, kad dovanotojas visada labiau džiaugsis, o ir pats vaikas daugiau naudos turės, pinigus ar jų dalį panaudojęs didesniam tikslui nei kokių nors skanėstų maišas ar keli nauji smulkūs žaislai. Todėl dovanų gauta didesnė pinigų suma gali tapti puikia proga su vaiku nuspręsti dėl didesnio pirkinio, kuriam jis pasiryžtų sutaupyti per apibrėžtą laiką.

MOKYKITE SUDARYTI BIUDŽETO PLANĄ.

Didesnė dovanotų pinigų suma taip pat gali tapti puikia proga sudaryti planą, kaip pinigus vaikas ketina paskirstyti. Gavus didesnę kupiūrą, vaikams atrodo, kad už ją dabar galės nusipirkti „viską“ arba kad visus pinigus panaudos savo mėgstamiausiam dalykui įsigyti. Todėl reikėtų su vaiku aptarti, ko jis norėtų ir ko jam iš tiesų reikia, sudaryti pirkinių sąrašą su kainomis ir nuspręsti, kaip ir kada panaudos gautus pinigus.

„Odrės kaimelis“

Šiandien iš mokyklos Odrė grįžo kiek nusiminusi. Net nenorėjo tėčio sutepto sumuštinuko, kurį tradiciškai suvalgydavo vos įžengusi pro duris. Ji užsidarė kambaryje ir graudžiai pravirko. Kiek leidusi dukrai paliūdėti ir pabūti su savo mintimis, į kambarį pasibeldusi įėjo Agnė. Odrė nusišluostė ašaras ir apkabino mamą.

– Kodėl mano draugai turi telefonus? Kodėl jie gali nusipirkti brangios kakavos iš aparato? Kodėl jie turi išmaniuosius laikrodžius ir gauna tiek daug kišenpinigių? Kodėl aš neturtinga, mama?! – Su lig paskutiniu klausimu ašaros vėl paplūdo upeliais.

– Tu juk gauni kišenpinigių, kurių tikrai užtenka. Dar lieka ir kam nors nusipirkti. Ir į taupyklę juk įsidedi... – mama ieškojo paaiškinimo.

– Aš gaunu 20 eurų per savaitę, o štai Kamilė gauna net 50... – pyktelėjusi dėl neteisybės suburbėjo Odrė.

Visą tą laiką tarpduryje nepastebėtas stovėjo ir tėtis. Jis atsikrenkštė ir tarė:

– Žinai, Odryte, žmonių gyvenimai skirtingi. Vieni turi daugiau, kiti mažiau, – bet juk svarbiausia, kad esam sveiki ir turim vienas kitą.

– Tai kodėl mes turim mažiau nei Kamilės šeima? – mergaitė metė klausimą tėčiui.

– Na, Kamilės tėvai – verslininkai. Kamilės seneliai taip pat buvo verslūs žmonės. Tai keliauja iš kartos į kartą. Tavo seneliai mylėjo kaimą, tad ir mes su mama ten užaugome. Su savo šeima įsikūrėme mieste, o tu užaugusi jau būsi turtingesnė, negu esame mes. O gal vėliau suprasi, kad ne piniguose gyvenimo laimė... – svajingai užbaigė Benas.

– Ne piniguose laimė, o jų kiekyje, – išspausdama šypseną pasakė Odrė.

Šį posakį ji girdėjo daugybę kartų lankydamosi pas senelius. Kiekvieną kartą seneliui pasakius, kad laimė ne piniguose, močiutė jį papildydavo – jų kiekyje, ir abu imdavo juoktis. Staiga nusijuokė ir tėtis. O mama uždavė labai svarbų klausimą, kuris tiesiog sujaukė Odrės mintis:

– Dukryte, o tu nepagalvojai, kad, norint turėti daugiau kišenpinigių, reiktų ne prašyti, o pabandyti užsidirbti?

– Aš juk nemoku dirbti ir man reikia lankyti mokyklą, – pasakė Odrė.

– Tam turi savaitgalius ir to iš pradžių turėtų užtekti, – jau turėdama galvoje planą, atsakė mama. – Pirmiausia pagalvok, ką galėtum ir norėtum dirbti, surašyk lape ir rytoj kartu aptarsim tolesnį planą.

Visą vakarą Odrė suko galvą, kuo norėtų būti, ką galėtų dirbti ir kaip užsidirbti pinigų. Gal net tiek, kad turėtų daugiau nei Kamilė. Mintyse ji jau buvo verslininkė, gerianti brangiausią kakavą ir telefonu tvarkanti reikalus kabinete. Kabinetą įsivaizdavo visai kaip savo kambarį ir tai jai ne-trukdė jaustis turtingai.

Ryte ji jau laukė mamos ir tėčio, kad paskelbtų savo planą būti verslininke.

– Na, ir koks bus tavo verslas? – pasiteiravo tėtis.

– Aš dar tiksliai nesugalvojau, – atsakė dukra.

– Turiu tau vieną pasiūlymą, – mirktelėdama akį sušnabždėjo mama. – Bet į savo verslą turėsi įtraukti mane su tėčiu bei Maju, gerai?

– Gerai, priimsiu, – sutiko jaunoji verslininkė.

O mamos planas buvo tikrai įdomus ir Odrei labai patiko. Ji pasiūlė kartu aplankyti kaimynus ir paklausti, ar šie norėtų šeštadienio rytais sulaukti skambučio į duris. Už durų stovėtų Odrė su broliu, o rankose laikytų šviežių kaimiškų kiaušinių ar pieno. Seneliai Gilučiai laiko daugybę vištų ir net kelias karves, tad šiuos produktus šeštadieniais atvežtų tėtis Benas. Agnė su vaikais suruoštų pakuotes, kurias liktų nunešti kaimynams.

– Jei per 72 valandas nepradedi daryti, ką sugalvojai, niekada nepadarysi, – imdamas į ranką telefoną pasakė Benas.

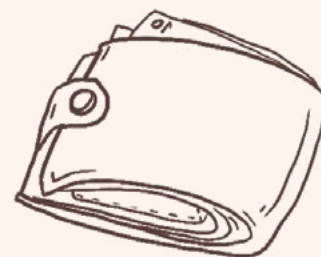
Tada paskambino savo tėvams ir pasiūlė prisijungti prie Odrės kuriamo verslo. Jie, žinoma, sutiko, o ir močiutė visada sakydavo, kad neturi kur dėti tiek kiaušinių, kiek raibosios vištelės prideda. Tekdavo išdalyti, o dabar dar ir anūkė užsidirbti galės. Visi buvo laimingi. Odrė tiesiog skraidė pa-debesiais ir jau kūrė kalbą, kaip pristatys savo verslą kaimynams.

Odrei, Majui ir Agnei užteko aplankyti tris namo laiptines, kad sudarytų sąrašą iš dvylikos kaimynų, kurie mielai sutiko naudotis šia paslauga. Jau kitą šeštadienį Odrė su broliu, lydimą mamos, išnešiojo 80 kiaušinių ir 4 litrus pieno. Už viską jie gavo 22 eurus. Broliui Odrė sumokėjo 3 eurus už pagalbą nešant pintinę kiaušinių. Tėčiui atskaičiuoti 7 eurai už degalus, sunaudotus produktams atvežti. Seneliai pinigų neėmė, o mama už pagalbą paprašė nupirkti arbatos.

Atmetus visas išlaidas, Odrei liko 10 eurų, kuriais ji buvo labai patenkinta. Juk tai – ne šiaip gauti pinigai, o uždirbti iš savo verslo. Kitais šeštadieniais būdavo visaip. Kartais uždirbdavo daugiau, kartais likdavo mažiau, bet uždarbio skaičiavimas Odrei teikė daug džiaugsmo ir pasitikėjimo savimi. Ji žinojo, kad ateityje bus nuostabi verslininkė. Pirmam savo verslui sukūrė pavadinimą ir net nusipiešė logotipą. Verslą pavadino taip: „Odrės kaimelis“. Tiesa, Odrės verslo planuose buvo ne tik kiaušiniai su pienu. Ji jau susitarė su seneliais ir dėl uogų, vaisių ir daržovių. O gal tai – vienos milijonierės istorijos pradžia?

**Finansų ekspertė Jūratė sako,
kad su vaikais nuo mažens
reikėtų kalbėti apie tai, kaip
veikia profesijų ir pinigų
pasaulis, bei turi patarimų.**

KALBĖKITĖS APIE PROFESIJAS IR PINIGUS.

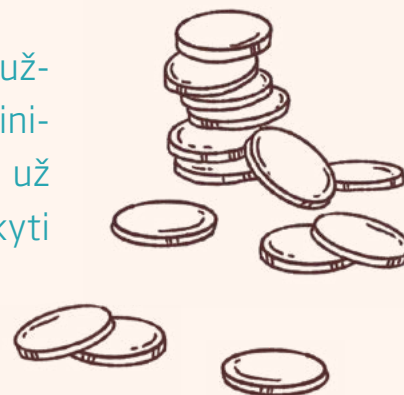
Jei jūsų vaikams kyla panašių klausimų kaip Odrei, paaiškinkite, kad skirtingų profesijų atstovai gauna nevienodą atlygį, nes jų sukuriamą vertę visuomenėje nevienoda. Geras išsilavinimas ir geri mokslo rezultatai visada padidins galimybes užsidirbti pinigų ateityje. Taip pat – atkaklumas, drąsa siekti tikslų. Tai, ką vaikas gali daryti dabar, – gerai mokytis, kad ateityje jo galimybės uždirbti daugiau pinigų padidėtų.

PAPASAKOKITE APIE PAJAMŲ NELYGYBĘ.

Vieni žmonės gyvena skurdžiai, kiti labai turtingai. Tai gali lemti labai skirtingos priežastys: paveldėtas turtas, užimamos pareigos, išlaidavimo įpročiai, sveikata, situacija ir daugybė kitų dalykų. Tačiau pinigai ir kitas materialusis turtas nėra rodiklis – apie žmogų turėtume spręsti pagal jo arba jos poelgius. Labai svarbu ugdyti vaikų visuomeniškumą, atjautą, empatiją ir supratimą.

LEISKITE UŽSIDIRBTI PATIEMS.

Smulkūs darbai ir atlygis už juos vaikui padės geriau suprasti, kaip uždirbami pinigai ir kad jo arba jos pastangos gali turėti tam tikrą piniginę vertę. Skatinkite kūrybiškumą. Tačiau nereikėtų mokėti pinigų už dalykus, kuriuos vaikas ir taip turėtų daryti, – pavyzdžiui, susitvarkyti kambarį, žaislus, išsivalyti dantis ar laiku atsikelti į mokyklą.

Internetė nemokamų saldinių nebūna

Kartais nutikdavo taip, kad Odrė su Majumi nubusdavo anksčiau už tėvus. Tiksliau, pirma nubusdavo Odrė ir pažadindavo brolių, nes jai būdavo nuobodu. Šį rytą, nubudusi anksčiau už visus, Majaus nežadino. Nežadino ir vakar. Gal net ir užvakar. Pastaruoju metu Odrėi ryte visai nenuobodu: kol visi namiškiai saldžiai ir giliai miega, ji turi ką veikti.

Kol mama ir tėtis miega, Odrė įsigudrino pažaisti tėčio telefonu. Mielai žaistų savuoju, bet šeimos susirinkime buvo nuspręsta, kad savo telefonui Odrė turės susitaupyti pati ir galės jį nusipirkti devintojo gimtadienio proga. Gimtadienis atrodė taip toli ir laukti nesinorėjo, todėl kiekvieną rytą ji išnaudodavo pažaisti tėčio telefonu. Mamos telefone – net keli apsaugos kodai, kurių įveikti Odrė negalėjo. Kartą net kažką užblokavo, todėl mamos telefonu naudotis nebebando. O tėčio Beno telefonas atsirakindavo suvedus skaičių kombinaciją 1234. Ją Odrė žino jau seniai, o tėtis nesivargina keisti. „Žinotų, kad tiek žaidžiu, iškart pakeistų“, – skambėjo mintys Odrės galvoje, bet ji vijo jas šalin, kol siuntėsi dar vieną žaidimą.

„Norint pradėti žaisti, reikia užsiregistruoti“, – kvietė užrašas ekrane. Odrėi tai buvo nauja patirtis: kituose žaidimuose viskas būdavo paprasčiau. Po tikrai ilgos registracijos, daugybės atsidariusių langų telefone, liko paskutinis žingsnis. „Suveskite banko kortelės kodą, kad patvirtintume tapatybę“, – po nosimi skaitė būsimą trečiokę.

Tėčio piniginė buvo čia pat, ant komodėlės, tad Odrėi neprireikė daug pastangų padaryti, ko prašė užrašas telefone. Viskas. Ji jau žaidžia. Nors iki tol sužaistus žaidimus Odrė ištrindavo, kad tėtis nesuuostų apie rytinę pramogą, šio žaidimo neištrynė, nes jis labai patiko, be to, iš naujo registruotis būtų labai ilgai trukę.

Taip žaidė bemaž savaitę, kol vieną rytą vietoje planuoto žaidimo prie komodelės laukė mama su tėčiu. Veidai buvo niūrūs, tad Odrė iškart suprato, kad kažkas negerai. Benas rankoje laikė savo telefoną. Nors niekas nieko nesakė, Odrė suprato, kad bus prisižaidusi. Tačiau net nenutuokė, kad tai – tik nemalonumų pradžia.

– Ar nori mums ką nors papasakoti? – vietoj „labas rytas“ ištarė tėtis.

– Na... Aš, matyt... – žodžiai strigo Odrėi burnoje.

– Matyt, būsi prisidirbusi, – pratęsė mama.

– Aš kas rytą pažaisdavau tėčio telefonu, – išpyškino tiesą Odrė. Tuo metu jai atrodė, kad nuo gležnų pečių akmuo nusirito.

Po minutėlės tylos nusiminęs tėtis atsakė:

– Ir tai labai blogai, dukra. Bet dar blogiau, kad tu pasinaudojai mano banko kortele, mano duomenimis, ir tai mūsų šeimai kainavo labai brangiai.

– Bet aš tik pažaidžiau. Atsiprašau... – nesuprasdama, kodėl tai tokia didelė problema, teisinosi Odrė.

– Tikriausiai aš pats kaltas, kad tik dabar apie tai su ja kalbu, – pasisukęs į Agnę pasvarstė Benas.

– Dabar geras laikas tai ištaisyti. – Agnė jį palaikė.

Tada Odrė sužinojo, kas yra tas nekaltas skaičiukų suvedimas norint užsiregistruoti. Keli spustelėjimai ką nors patvirtinant, neperskaičius ką, tėčiui kainavo šešiasdešimt eurų. Kiekvieną dieną nežinomam gavėjui nukeliaudavo po dvylika eurų iš tėčio asmeninės sąskaitos. Odrė sužinojo, kad dėl to tėčiui net teks keisti mokėjimo kortelę ir kad tai sukėlė didelį pavojų šeimos biudžetui. Ji labai išsigando, nes iki šiol manė, kad tai tik žaidimai, nesuprasdama, kokie dideli pavojai už jų gali slypėti.

– Odrė, tikiuosi, tai tau bus pamoka, – pakėlus antakį pasakė mama.

Odrė tik liūdnai linktelėjo galvą.

– Pasikalbėsime ir daugiau taip nenutiks, – mirktelėdamas dukrai pasakė Benas.

– Tikrai taip, tėti, – patvirtino mergaitė.

– Pirmiausia noriu, kad suprastum, jog internete nemokamų saldinių nebūna, – filosofiškai pradėjo tėtis Benas.

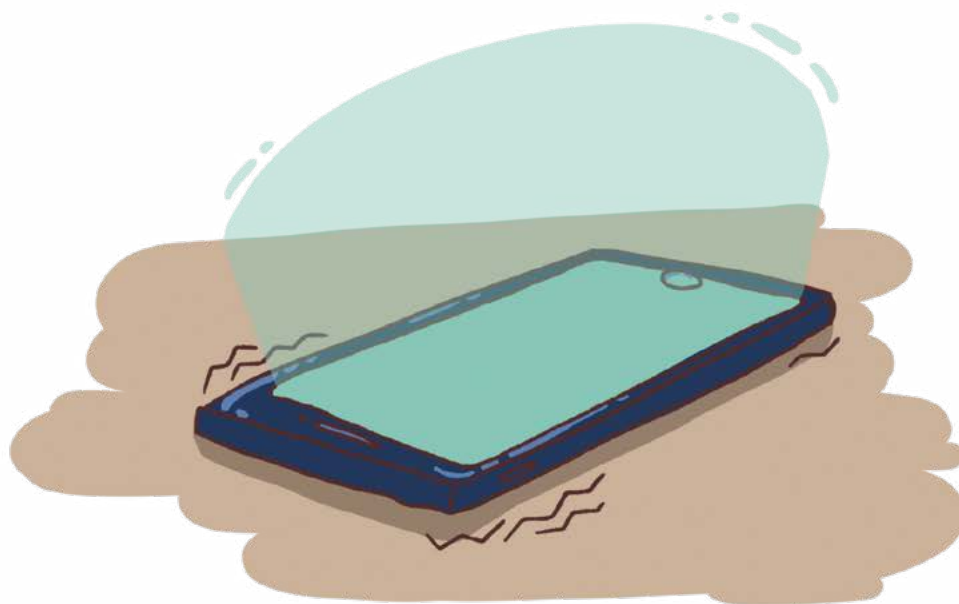
Nuo šurmulio nubudo ir Majus. Po kelių minučių visi jau sėdėjo prie pusryčių, kurie užsitęsė ilgiau nei įprastai. Benas ir Agnė stengėsi savo vaikams papasakoti apie visus internete tykančius pavojus, o Odrė su Majumi bandė viską išgirsti ir įsiminti. Dabar Odrė žino, kad savo duomenų – pavyzdžiui, slaptažodžių ar banko kortelių numerių, negalima patikėti niekam, net geriausiems draugams. O patekę į piktavalių rankas tie duomenys gali sukelti brangiai kainuojančių nemalonių. Kartais sukčiaujantys žmonės tyčia prikuria apgaulingų žaidimų, kurie užkrečia telefoną ar kompiuterį virusais, ir taip pasisavina žmonių asmeninius duomenis, o galiausiai – ir pinigus iš banko sąskaitos.

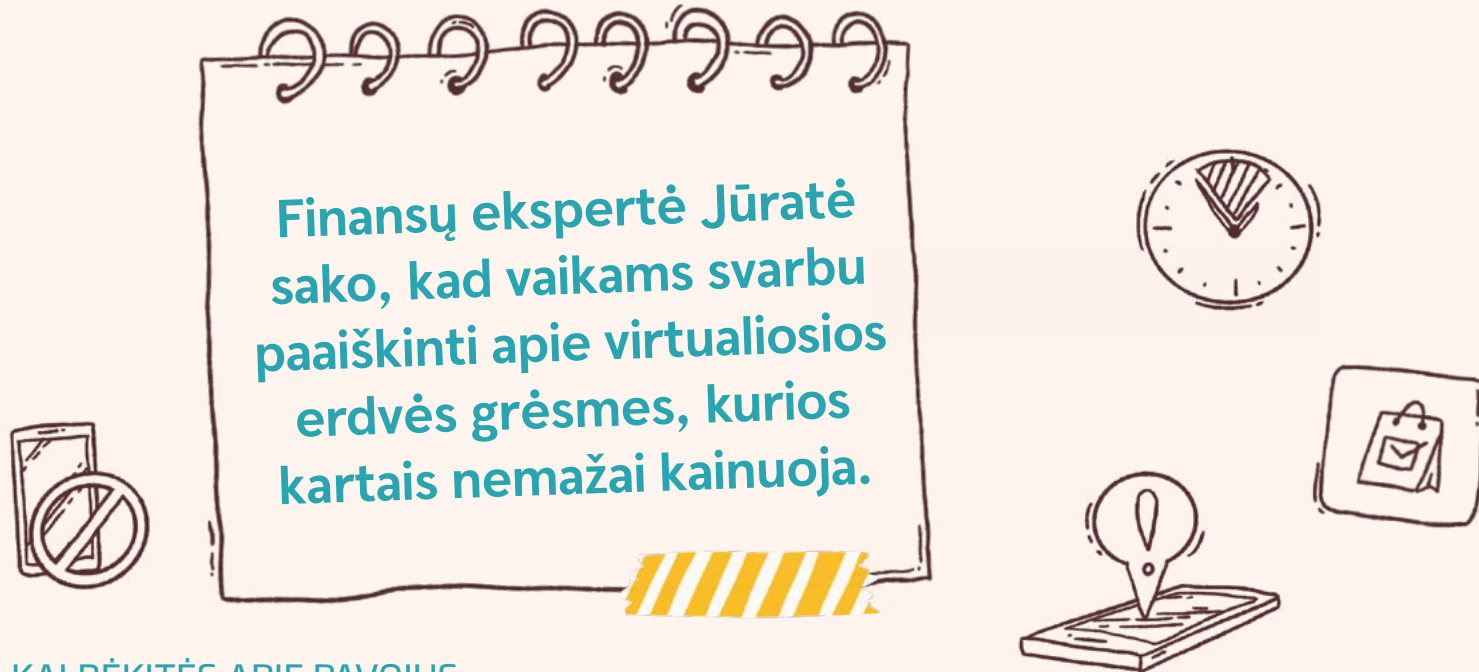
Neaišku, ar Majus viską suprato, bet nuo dabar jis žino, kad internetas nėra toks mažas daiktas, kuris telpa į tėčio telefoną. Internetas aprėpia daugybę informacijos, duomenų ir net įvairiausių pavojų.

– Aš pagalvojau, kad man telefono greitu metu visai nereikia, – viską apmąsčiusi, pareiškė Odrė.

– Greitu metu teks sugalvoti, kaip grąžinsi man skolą už žaidimus, – su šypsena pareiškė tėtis.

„Jis čia rimtai ar juokauja? – svarstė Odrė. – Kiek metų taupysiu, kad atiduočiau skolą? Turbūt nejuokavo, nes nemokamų saldinių internete nebūna. O gal vis dėlto juokavo...“

KALBĖKITĖS APIE PAVOJUS.

Naudotis išmaniuoju telefonu ar kompiuteriu gali būti pavojinga dėl problemų, kurios iškilo ir Odrei. Nesaugios programėlės gali pavogti asmeninius, finansinius duomenis ir sukelti rimtų problemų. Atkreipkite į tai ir vaikų dėmesį.

ŽAIDIMUS ATSIŪSKITE PATYS.

Skamba kaip bendrininkavimas su nuolat žaidžiančiais vaikais, tačiau bus gerokai saugiau, jei patys peržvelgsite žaidimus, kurių prašo vaikai, įvertinsite saugumą ir tinkamus pasiūsite patys. Taip pat pabrėžkite, kad vaikai neturėtų pirkti papildomų žaidimų pasiūlymų nepasitarę su jumis, juo labiau neturėtų kur nors įvesti ir kam nors atskleisti asmeninių, finansinių duomenų ar slaptažodžių.

NE DRAUSKITE, O NUSTATYKITE TAISYKLES.

Labai tikėtina, kad vaikai ateityje atsiskaitys tik elektroniniais pinigais (o gal net akies rainelės skaitytuvais, – kas žino), tad būtina padėti jiems išmokti saugiai naudotis išmaniosiomis technologijomis. Kaip negalima praeiviui atiduoti piniginės, negalima atskleisti jokių kortelių ar prisijungimo duomenų. Pasitarkite pavyzdžius ir būtinai apie tai kalbėkitės.

Stebuklingo miško lobiai

Ant Odrės kambario sienos vėl kabo didelis jos pačios pieštas kalendorius. Kuo jis skiriasi nuo kitų kalendorių? Ogi tuo, kad jame skaičiai surašyti atvirkščia tvarka: 30, 29, 28... ir taip toliau. Vietoj paskutinio skaičiaus nupieštas didelis tortas, – taip Odrė pažymėjo savo gimtadienio datą. Kiekvieną rytą, prieš valydamasi dantukus ir keliaudama į mokyklą, ji spalvotais pieštukais nuspalvina langelį ir pasidžiaugia, kad liko viena diena mažiau iki mėgstamiausios metų šventės. Šįryt spalvindama langelį, ant kurio užrašyta 21, Odrė susimąstė. Liko labai mažai laiko, o į šventę kviečiamų draugų sąrašas nesudarytas. Neparengti ir kvietimai į gimtadienį, nesugalvota šventės vieta. O dar dovanų sąrašas ir kuo pasipuošti?!

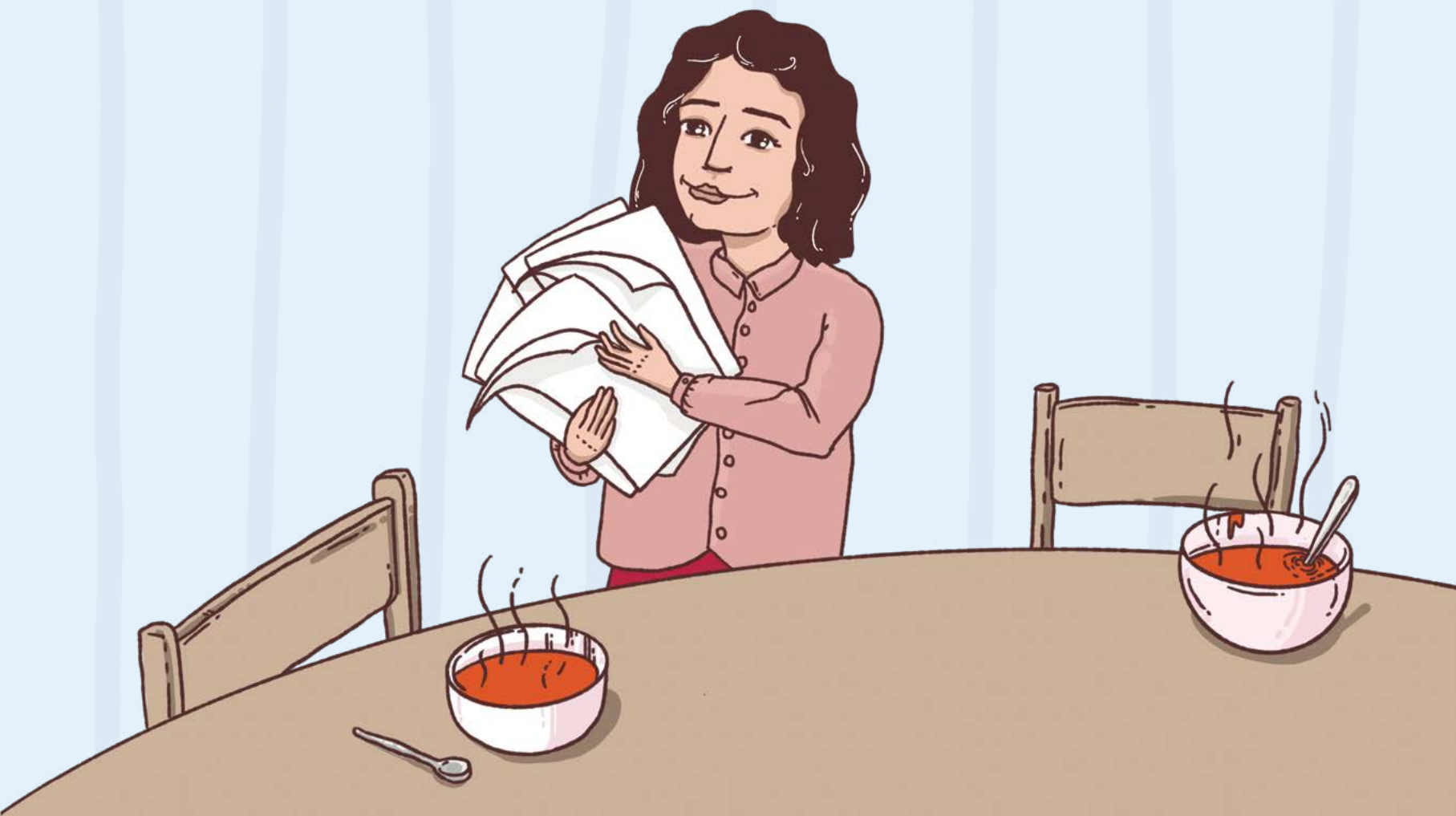
Po pamokų ir muzikos mokyklos, kurioje mokosi griežti smuiku, Odrė skubėjo namo. Visą dieną galvoje kūrė sąrašus ir gimtadienio idėjas. Tik įžengusi pro duris nudūmė tiesiai į savo kambarį. Vakare tėčiui sukvietus šeimą prie stalo, būsima sukaktuvininė atėjo su didele krūva lapų rankose.

– Ką čia taip svarbiai saugai, kad net valgydama nenori paleisti? – pildamas į dubenėlį moliūgų sriubos paklausė tėtis.

– Čia viskas, ko reikės mano gimtadieniui, – bandydama surūšiuoti byrančius lapus atsakė Odrė.

Po vakarienės visa šeima ištempusi ausis klausėsi apie būsimos šventės planus. Tai buvo pirmi metai, kai Odrėi leista viską planuoti pačiai. Iki tol visus aštuonerius jos gyvenimo metus tai darė mama su tėčiu.

Na, o planas atrodė taip. Gimtadienio tema: pasakų ir istorijų herojai. Odrė dievino burtininkes, tad šventės dieną persirengs burtininke. Visi draugai taip pat dėvės įvairiausių herojų kostiumus. O draugų nemažai. Kol Odrė skaitė sąrašą, Majus pirštais skaičiavo, kiek ateis svečių. Teko perskaičiuoti kelis kartus, nes tiek Majus, tiek tėtis, padedantis mažajam broliui skaičiuoti, pametė tikslų skaičių. Galiausiai suskaičiavo 36 draugus ir 8 giminaičius.

Odrė planavo, kad gimtadienio šventės vieta turėtų būti didelis laivas. Geriausia, kad tai būtų piratų laivas, turintis paslėptų turtų žemėlapi. Odrė įsivaizdavo, kad laive gros smuikiniai, atkeliaus iliuzionistas. Kartą matė tokį per tetos Violetos gimtadienį. Kaip jis atkeliaus ir iškeliaus – niekas nesužinos. Laivas plaukdamas pasieks negyvenamą salą, kurioje visi išsilaipins toliau švęsti gimtadienio ir kartu su piratais ieškoti paslėpto lobio. Na, o gimtadienio pabaigoje laukia tortas. Ir ne vienas – pabaigoje turėtų prasidėti tortų karas.

Odrei pristačius savo planus, visi buvo apstulbę. Majus, laikydamas rankoje skarą, prašė mamos padaryti jį vienaakiu piratu. Po minutėlės tylos tėtis pradėjo:

– Odrė, o tu pagalvojai apie gimtadienio biudžetą?

– Kas yra gimtadienio biudžetas? – labai susidomėjęs paklausė Majus.

– Tai skaičiavimai, kiek pinigų reikės skirti tokiam pasakiškam gimtadieniui suorganizuoti. Ir ar jų tiek turime bei galime išleisti, – smalsuoliui atsakė mama.

Kiek sutrikusi dėl gauto klausimo, Odrė nesugalvojo, ką pasakyti. Tiesą sakant, ji net nepagalvojo apie jokią biudžetą ar kiek tai gali kainuoti. Gilučių šeimoje yra tradicija, kad vietoj dovanų vaikams Agnė su Benu surengia šventę. Taip Odrė įsivaizdavo ir šį kartą.

– Žinai, taip greitai paskaičiavus... Hmm... Toks gimtadienis gali kainuoti daugiau nei savaitės šeimos atostogos. Joms mes taupom ištisus metus, – kaip visada, logiškai ir aiškiai viską apžvelgė tėtis.

– Tai nebus mano gimtadienio? – vis stipriau drebančia lūpa išlemeno Odrė.

– Tėtis ir aš sakom, kad tavo planas nuostabus. Tik jam įgyvendinti reikia daug pinigų, ir norint viską suplanuoti šeimos biudžete, reikia pradėti ruoštis iš anksto. Gal šį planą palikim tavo dešimtajam gimtadieniui, be to, pasiruošti tokiai šventei liks visi metai? – siūlė mama.

– O ką daryti dabar? – pasiteiravo būsimoji devynmetė, kurios gimtadienio planas išsisklaidė lyg debesys papūtus stipriam vėjui.

– Prisėskim ir kartu apžiūrėkim šventės planus, – pasiūlė geriausia šeimos finansų specialistė Agnė.

Padedant mamai ir kartkartėmis idėjų pasiūlant tėčiui, imtasi gimtadienio svečių sąrašo. Jame buvo visi Odrės pažįstami žmonės – net tie, su kuriais ji nelabai bendraudavo. Todėl, siekdami sumažinti šventės biudžetą, tėtis su mama pasiūlė Odrei kviesti tik tuos, su kuriais ji daugiausia bendrauja, kurių labiausiai pasiilgsta ir su kuriais būtų labai smagu. Tuomet sąrašė liko tik ištis artimų draugų ir giminių ratelis.

Burtininkės suknelę Odrė pasisiūs kartu su mama ir ji bus vienintelė tokia visame burtininkų pasaulyje. Taip pat atsisakyta laivo, nes juo bijotų plaukti močiutė, – plaukiant vandeniui jai darsi bloga. Tuomet tėčiui Benui kilo puiki mintis. Jis pasiūlė rasti miško, esančio netoli Gilučių

namų, lobio žemėlapi. Benas jau žinojo, koks saldus lobis bus paslėptas ir kokias užuominas link lobio jis išdėlios po visą mišką. Taigi gimtadienio vieta tapo aiški ir nereikalavo papildomų išlaidų. Šeima drauge nutarė, kad smuiku visiems svečiams pagrieš pati Odrė. Tai bus pirmas jos koncertas ir jau dabar ji labai jaudinosi.

Naujas planas atrodė nuostabiai ir jam nereikėjo naudoti šeimos atostogoms taupomų pinigų. Odrė savo gimtadieniui sugalvojo ir labai smagų šventės pavadinimą: „Stebuklingo lobio miškas“.

Skubėdama link savo kambario ir mąstydamą, kokius kvietimus darys draugams, Odrė sulaukė dar vieno klausimo iš tėčio:

- O ar sugalvojai, ką norėtum gauti dovanų per gimtadienį?

Odrė norėjo ir dviračio, ir burtų lazdelės. Norėjo ir paskraidyti oro balionu, dar norėjo telefono. Norų buvo daug – ji galėjo juos vardyti neužsičiaupdama.

- Bet juk žinai, kad kviečiami svečiai tavo norų nežino? – pasitiksline Benas.

- Be to, kai kurios tavo trokšamos dovanos labai brangios, – papildė tėtį mama.

Tuomet Odrė suprato, kad gimtadienio organizavimas – labai sunkus darbas. Daug lengviau buvo, kai juos organizuodavo tėvai. Sukant galvą, ką daryti su dovanų sąrašu, mama vėl atėjo į pagalbą.

- Gal kvietime papasakok, kad taupai svajonei, kuri yra brangi ir taps pasiekiama tik visiems prisidėjus? Tada daugelis tau atneš ne kokių nors daiktų, o pinigų, už kuriuos nusipirksi dviratį ar prisidėsi prie didesnių svajonių.

Mintis mergaitei patiko, tik ji pridūrė:

- Gal dar parašysiu, kad visi nupieštų po magišką piešinį, o tada juos suklijuosiu į vieną burtų knygą. Ten dar lobio žemėlapi įklijuosiu.

- Labai graži mintis! – linksėdamas ir džiaugdamasis pritarė tėtis.

Odrė išskubėjo gaminti kvietimų. Tėtis nedelsdamas ėmėsi planuoti lobio paieškos maršrutą. Majus mediniu kardu ir užrišta akimi kovojo su nematomais priešais. Eurui taip pat buvo užrišta akis ir jis straksėjo po kambarį lyg piratų šuo. O gal kaip tik norėjo nusitraukti juostą nuo akies. Mama internete ieškojo gražiausių medžiagų, iš kurių kurs nuostabiausios burtininkės suknelę.

VAIKŲ ŠVENTES PLANUOKITE DRAUGE.

Kol Odrė nežinojo, kaip vyksta švenčių planavimas, jai atrodė, kad įmanoma viskas, ko ji tik panorės. Kai vaikai paauga, planuokite tokias šventes drauge, labai aiškiai jiems papasakokite apie visus finansinius ir kitokius apribojimus.

NAUDOKITE PALYGINIMUS.

Odrei pavyko geriau suprasti, kokį prabangų gimtadienio planą ji sugalvojo, kai tėvai pasakė, kad tai prilygsta visos šeimos savaitės atostogų išlaidoms, o atostogoms šeima taupo visus metus. Toks palyginimo metodas tinka daugeliu ne tik finansinių, bet ir gyvenimiškų situacijų – pavyzdžiui, mokant vaikus nebristi toli į ežerą, nes po vandeniu jie gali atsidurti taip giliai, kokio aukščio yra šalia augantis medis. Tokį palyginimą suprasti daug lengviau nei metrais nusakytą gylį.

PADĖKITE ĮVERTINTI FINANSINIŲ SPRENDIMŲ PASEKMES.

Jei vaikas nori ir didelės gimtadienio šventės, ir įspūdingos dovanos, tačiau šeimos finansinės galimybės to neleidžia, turėtumėte aiškiai pasakyti, kad jei bus surengta didelė šventė, jis negalės gauti didžiulės dovanos. Taip turėtų būti ir tada, jei, pavyzdžiui, vaikas nori videožaidimo, tačiau tuo pat metu jam reikia naujų sportinių batelių. Vaikas turėtų sugebėti apgalvoti sprendimus ir suprasti galimus jų rezultatus.

Finansų ekspertė Jūratė sako, kad vaikus reikėtų įtraukti į įvairių šeimos finansinių sprendimų priėmimą, – tai jiems padės realiau suvokti finansinius klausimus.

Simonas Urbonas

Susipažinkite su Simonu. Jis – komunikacijos specialistas, poetas ir „Swedbank“ Finansų laboratorijos edukacijų partneris. Drauge su Gilučiais jis patyrė visas jų šeimos istorijas. Rašydamas žaismingus ir pamokančius pasakojimus, pasitelkė ne tik savo fantaziją, bet ir finansinių edukacijų mažiesiems patirtį. Simonas – šaunus trijų vaikų tėtis, galintis namuose pasisemti pačių išradingiausių finansinių klausimų ir įžvalgų. Tuomet drauge su atžalomis jis ieško atsakymų ir nori padėti juos rasti kitiems tėvams.

Simonas be galo mėgsta oranžinę spalvą ir netikėtus iššūkius, kurių kasdien prisigalvoja po milijoną. Jei neribotų Žemės traukos dėsniai, kitas Simono iššūkis būtų išmokti skraidyti.

Jūratė Cvilikienė

Susipažinkite su Jūrate. Ji – „Swedbank“ Finansų instituto vadovė ir gausybės finansinių žinių valdovė. Dirbdama ir dalydamasi žiniomis ji gerina mūsų visų finansinį raštingumą. Knygelės skaitytojus Jūratė lydės per visas Gilučių šeimos istorijas ir atskleis, kokių finansinių pamokų galime išmokti kasdien bei išmokyti savo vaikus. Jūratė, kaip ir Simonas, yra trijų vaikų (ne tų pačių!) mama – tad ir ji nuolat sprendžia tuos pačius iššūkius ir galvosūkius.

Jei nebūtų finansų ekspertė, Jūratė greičiausiai būtų dailininkė ir nuolat tapytų jūrą, gėles, dailiausius gamtos peizažus.

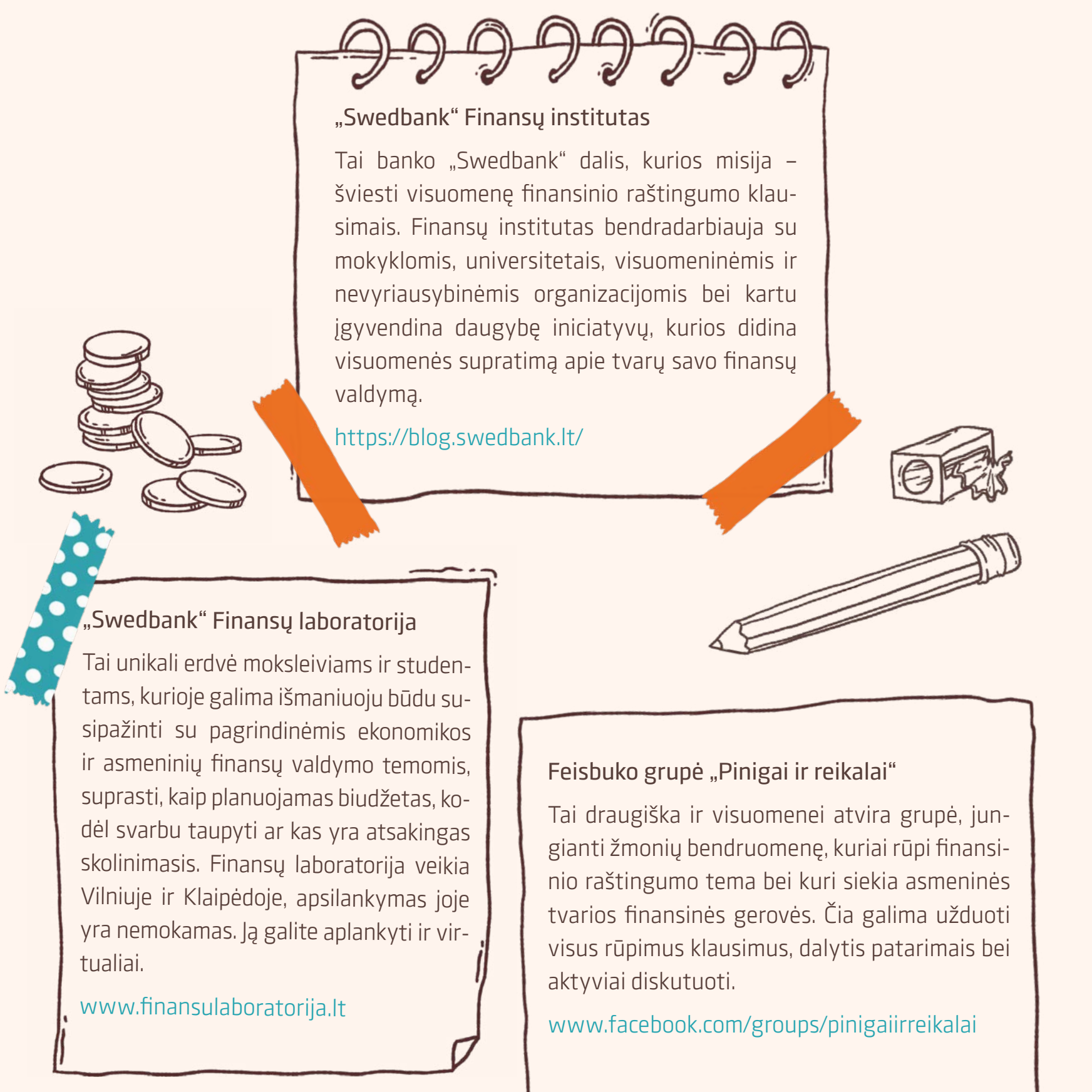

Mieli tėveliai,

tikiuosi, kad buvo smagu kartu su savo mažaisiais skaityti Gilučių šeimos istorijas ir rasti naudingų patarimų, kuriuos galima pritaikyti kasdieniame šeimos gyvenime. Kartu su „Swedbank“ Finansų instituto ekspertais, pasitelkdami įvairias priemones, veiklas ir iniciatyvas, siekiame ugdyti šalies gyventojų finansinį raštingumą ir verslumo įgūdžius. Todėl kviečiu plačiau pasidomėti Finansų instituto veikla ir rasti vertingų finansų valdymo žinių!

„Swedbank“ Finansų instituto vadovė

„Swedbank“ Finansų institutas

Tai banko „Swedbank“ dalis, kurios misija – šviesti visuomenę finansinio raštingumo klausimais. Finansų institutas bendradarbiauja su mokyklomis, universitetais, visuomeninėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis bei kartu įgyvendina daugybę iniciatyvų, kurios didina visuomenės supratimą apie tvarų savo finansų valdymą.

<https://blog.swedbank.lt/>

„Swedbank“ Finansų laboratorija

Tai unikali erdvė moksleiviams ir studentams, kurioje galima išmaniuoju būdu susipažinti su pagrindinėmis ekonomikos ir asmeninių finansų valdymo temomis, suprasti, kaip planuojamas biudžetas, kodėl svarbu taupyti ar kas yra atsakingas skolinimasis. Finansų laboratorija veikia Vilniuje ir Klaipėdoje, apsilankymas joje yra nemokamas. Ją galite aplankyti ir virtualiai.

www.finansulaboratorija.lt

Feisbuko grupė „Pinigai ir reikalai“

Tai draugiška ir visuomenei atvira grupė, jungianti žmonių bendruomenę, kuriai rūpi finansinio raštingumo tema bei kuri siekia asmeninės tvarios finansinės gerovės. Čia galima užduoti visus rūpimus klausimus, dalytis patarimais bei aktyviai diskutuoti.

www.facebook.com/groups/pinigaiirreikalai

Jūratė Cvilikienė, Simonas Urbonas
Pinigai ir kiti Gilučių šeimos reikalai

Redaktorė
Rima Bertašavičiūtė

Korektorė
Ginta Valančiauskienė

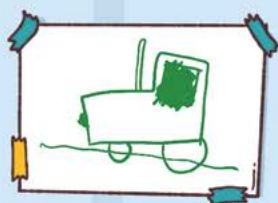
Knygos dailininkė
Lina Ribinskė

Tiražas 5 000 egz.

Išleido UAB „Baltų lankų“ leidyba
A. Jakšto g. 5, LT-01105 Vilnius
leidykla@baltoslankos.lt
www.baltoslankos.lt

Spausdinta ES

Drauge su vaikais skaitydami dešimt linksmų istorijų, atpažinsite finansinius galvosūkius, į kuriuos atsakymų ieškote ir savo namuose.

Gilučių šeimos pasakojimuose ir finansų ekspertės patarimuose rasite atsakymų į dažniausiai kylančius klausimus apie pinigus ir vaikus. Pamažu sukursite savo šeimos biudžeto taisykles, padėsiančias ugdyti finansiškai naudingus įpročius.

- ☐ Kada vaikas pasiruošęs mokytis finansinio raštingumo?
- ☐ Kada ir kam jis arba ji turėtų pradėti taupyti?
- ☐ Kaip vaikas gali užsidirbti, už kokius darbus geriau niekada nemokėti ir kam tinka išleisti savo santaupas?
- ☐ Kiek draugų gimtadienių per mėnesį švęsti ir kaip valdyti šventėms bei pramogoms skirtą biudžetą?

Simonas Urbonas – tinklaraštininkas, komunikacijos specialistas, „Swedbank“ Finansų laboratorijos edukacijų partneris, trijų vaikų tėtis.

Jūratė Cvilikienė – „Swedbank“ Finansų instituto vadovė Lietuvoje, asmeninių ir šeimos finansų ekspertė, trijų vaikų mama.

Rekomenduojama skaityti tėvams drauge su 5–10 m. amžiaus vaikais ir pradinėjų klasių mokytojams su mokiniais.

Knygos turinys sukurtas „Swedbank“ lėšomis. „Swedbank“ dėka šį leidinį rasite visose Lietuvos savivaldybių ir mokyklų, kuriose ruošiami pradinėjų klasių mokiniai, bibliotekose.

Knyga atspausdinta ant 100 % perdirbto popieriaus.

www.baltoslankos.lt
www.finansulaboratorija.lt

978-609-479-351-6

9 786094 793516

